

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

V oceno smo prejeli.

Češko-slovenski slovar. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena v platno vezanemu izvodu 70 Din. — Zbirka žepnih slovarjev in učbenikov, ki jih izdaja Jugoslovanska knjigarna, je zopet za nov zvezek bogatejša. Prof. dr. Brađac je na podlagi dolgotrajne prakse sestavil zelo priročen češki slovar, ki je stvarno na višku. Skupno s prof. Orožnovim učbenikom češkega jezika bo nudil ta slovar izvrsten pripomoček vsem Slovincem, ki se žele naučiti češčine. Slovar ima prav isto praktično obliko in zunanjo opremo, ki diči vse učbenike Jugoslovanske knjigarne.

Vital Vodušek, Pesmi. 1928. V teh verzih je vonj prve pomadi, je dih vere, in še topli zubelj ljubezni. Novega rodu neskončno stara pesem o Bogu, o potih do Njega, ki je naša prva sanja in zadnja sreča. Izobraženim in preprostim bo knjiga nudila marsikatero lepo uro.

R. L. T.

Doss Adolf, S. J., Die weise Jungfrau. (V elegantni platni vezavi 5.50 M.) Prelom, Napredek, Dovršenje: tako je naslov trem delom krasne knjige, ki bi jo dal rad v roke sleherni mladenki, ki nastopa svojo prvo službo v svetu. Je to lažba in opora. (Herder & Co.)

Bauer Peter, Die Weggetreuen. (V platno vez. 2.40 M.) Nad vse primerno darilo novoporočencem, ali zaročencem. Izbrane pesmi o ljubezni, o zakonu, o vzvišenem pojmovanju medsebojnega odnosa moža in žene. Iz knjige veje dih nežnosti in plemenite odličnosti. (Herder & Co.)

R. L. T.

Kepler dr. P. Wilhelm, Mehr Freude. (Cena kartonirani 2.80 M; Herder & Co. v Freiburgu.) Knjiga solnca, vedrosti in veselja. Moderni človek ne zna biti več vesel. V tej knjigi, ki so jo vzljubili tako mnogi (izšla je že v 183.000 izvodih) je premnoga lepa misel in steza k veselju in radosti otrok božjih.

Anton Boštele, Pesmi. Natisnila Rodé in Martinčič v Celju, str. 104.

Pesnik je Vigrednicam že dobro znan. Zdaj je izdal zbirko svojih pesmi. Večinoma so bile pesmi objavljene v raznih listih, veliko pa je tudi novih. Zbirka obsega štiri dele. V prvem delu še prevladujejo pesmi, ki izražajo notranjo razdvojenost mlade duše in izzvenijo v mehko otožnost. Toda proti koncu se pesnik otrese tegobnosti ter korajžno preide v borbenost sodobne mladine. Drugi del obsega pesmi, v katerih se zrcali trpljenje in boleost trboveljskih rudarjev, »ki z lučko v roki in sključeni drug za drugim gredo v črno zemljo za kruhom«. Boštele je tudi navdušen turist in ljubitelj planin in narave. To kaže tretji del zbirke, ki slika v lepem tekočem ritmu in preprostem izrazu krasote in lepote planin. V zadnjem delu prevladuje »Jejtejeva hči«. Motiv je svetopisemski, a na poseben način obdelan. Za tem sledi še nekaj bolj fantovskih in deklških pesmi. Boštetove pesmi so preproste po obliki in jasne v izražanju. Zato jih z lahkoto vsak razume. Knjiga stane broš. 20 Din, vez. 40 Din. Dobi se v knjigarnah ali pa pri avtorju samem, Marija Snežna nad Velko. —cb—

Tiskovni sklad.

Polagoma še prihajajo prispevki. Za vsak dar smo iskreno hvaležni.

Jožica Arhova, Bohinjska Bela	Din	10—
Franč Javh, Kranj	„	10—
Marija Polak, Ljubljana	„	5—
Minka Rogelj, Motnik	„	10—
Matilda Leskovar, Št. Ilj-Velenje	„	10—
Neža Goličnik, Rečica	„	6—

Din 51—

Zadnji izkaz: „ 1579—

Skupaj: Din 1630—

Vseбина.

R. L. T.: Pesem Devici Orleanski	97	Olgica: Junakinja	107
M. K.: Sv. Devica Orleanska	98	Brat Nardžič: Dekle z zagonetkami v očeh	108
P. Evstahij, O. F. M.: Sv. Ivani Orleanski slovenske Orlice	101	Olgica: Pomlad	111
Eden za vse, vsi za enega!	101	S. C.: Ivanka D'Arc	112
Lojzka H.: Kraljici prelepega maja	102	Od srca do srca	113
Lojze Golobič: Olgica	103	Rožni dom	114
M. Elizabeta: Sv. Ivanka — junaška devica	106	Vigrednica-gospodinja	115
Julija: Dih srce	106	Organizacija	117
		Kako je drugod. Drobiz	119

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VII — V Ljubljani, 1. maja 1929 — Štev. 5

R. L. T.:

Pesem Devici Orleanski.

Ti sladka sanja, čudežni otrok, ti beli cvet! Otrok in dete še — že vsa si samasvoja. In kot mladenka, vsa lepa, zdrava, polna nežnosti začuješ glas Nevidnega, ki ti veli, da z drobno svojo roko vodiš velike te zemlje, da zlato breme tvojih las čelada ti objame, da nežno polnost ramen dekliških ti odene oklep jeklen. In mesto sanj dekliških naj bojna pesem tvoj grenki delež bo, in mesto lastne dece družina ti bo sveta Francija, v lastnem kralju vsa ponižana.

O, vem, da si branila se, o, vem, da breme je bilo pretežko! In vendar si sklonila se in glas Nevidnega dobil odgovor je: Glej, dekla sem Gospodova — — —

Glej, sestra, svojo sestro iz davnine:

Dekle je, slabotna kakor ti, v Bogu svojo moč dobi, da kralj, da plemstvo, da patriciji — vsi se ji klanjajo, vsi jo ubogajo. In moštvo dioje, ki svetosti žene ne pozna, kako jo slušajo, kako te trde ustnice, poprej vse polne kletve, razbrdanosti, poljubljajo sedaj jermena obuvala njenega. Vsi, kakor eden: če ona reče: vsi in vse za njo, za sveto Francijo.

Kralj je oteč, še kronan mora biti! In res hili dek-le-devica, vsa čista, nedotaknjena, da delo izvrši do konca. Francoski kralj je kronan — in dek-le? Svet je nevreden biserov. Preroke kamenja, Odrešenika križa, Ljubezen po-tepta, Najboljše biča. Dekle, devica Orleanska — že zate krono spletajo, že prestol ti pripravljajo. Človeška zmota, strast, slepota in zavist ti stavi zanke. Ti z angelsko nogo greš preko vsega tega in veš: da Bog, ki sapam svoj pozdrav naroča, da Bog, ki rože z biseri obsiplje, da Bog otroka svojega nikoli ne pozabi. — Pač dopusti krivico, pač zlo pusti, da raste in v nebo se spenja. On ve zakaj . . .

Do zadnjega Mu zvesta si. Za vse imaš smehljaj in vsem odpuščaš, ker veš, kako je Mojster s križa molil: „Saj ne vedo . . .“ Seveda ne vedo, ker zloba je v temi.

Okoli Tebe — luč je. Svetloba plamenov, zubljev, ki belino tvojih udov strahotno poljubljajo in ob tebi s teboj umirajo. Plameni ugasnili so — Luč pa ostane in veča se, in danes raz oltarjev smehljaš se sestram, bratom, ki nevredni so, da te sestrico imenujejo.

Kako si lepa, kako velika si, kako si naša vsa, ker dekla si bila Nevidnega.

Sv. Devica Orleanska.

Jasno trozvezdje na duhovnem nebu krščanstva so ljubeznive deviške svetnice, ki jih je dala Cerкви katoliška Francija: Ivana d'Arc, Bernardka, Terezika Deteta Jezusa. Vse tri so bile poslanke božje, ki jim je Bog poveril tu na zemlji posebno nalogo. Sv. Terezika, velika glasnica božje ljubezni v naših dneh, je pokazala sodobnemu človeštvu novo kratko pot v nebesa, pot duhovnega detinstva. Blažena Bernardka, skromna pastirica, je bila poslanka Brezmadežne v dneh postanka največje Marijine božje poti, čudežnega Lurda. Prva pa, sv. Ivana d'Arc, je šla čudovito pot junaštva in svetosti obenem in je posegla globoko v zgodovinski razvoj svoje domovine.

Kot legenda iz davnih dni se glasi njena povest. In vendar ni legenda v navadnem pomenu besede, ampak je zgodovinsko izpričana resnica. V zlatih črkah blesti njeno ime na listih svetne francoske zgodovine, še v večjem sijaju blesti v zgodovini katoliške Cerkve in sedaj tudi v njenem svetniškem imeniku. Lepa je njena podoba, s kateregakoli vidika jo gledamo, lepa, ker jo je Bog sam postavil v luč in obdal z darovi svoje roke. Zemsko in nebeško, človeško in božje delo sega v njenem življenju drugo v drugo.

Sv. Ivana je zagledala luč sveta l. 1410. v skromni vasici Domremy na meji med Burgundijo in Lorensko. Kot hčerka preprostih kmetijskih staršev, je pasla čredo svojega očeta in doraščala ob svojih ovčicah in jagenčkih v lepo, krepko dekletce. Trinajst let ji je bilo, ko je obsijala milost božja skromno in pobožno deklico ter jo začela polagoma pripravljati za njeno veliko poslanstvo. Lepega poletnega dne se je mudila Ivanka na očetovem vrtu prav blizu domače cerkve. Kar se zasveti pred njo nadzemska luč in Ivanka je zaslišala v tem hipu čudovit glas, ki ji je velel, naj bo dobra in pridna in hodi rada v cerkev. Ta nadnaravni pojav se je ponavljal, pred njenimi strmečimi očmi so se prikazovali v belih oblačilih in vsi v luči svetniki in svetnice božje, med njimi sv. Marjeta in sv. Katarina. Najčešče pa je prišel k njej nadangel Mihael, ki ji je razodeval voljo božjo, da postane ona rešiteljica Francije.

Francija je bila tedaj ob robu svojega propada. Angleži so hoteli zagospodovati tudi tostran Kanala in spraviti lepo Francijo pod svoje žezlo. Sto let so se ponavljali boji za uresničenje tega načrta in v prvi polovici 15. stoletja je bil položaj tak, da je bila Francija le še po imenu samostojna država. Ves severnozahodni del s Parizom vred je bil že angleški in Angleži so oblegali zadnjo veliko postojanko, Orleans ob Loiri. Francoski kraljevič Karel VII. je bil slabič, ki je križem rok gledal propast lastne domovine. In ob tej veliki odločilni uri francoske države je nastopila, kot nekdanj v Izraelu Judita, pastirica iz Domremyja — Ivana — kot rešiteljica domovine in naroda.

Sledeč razodeti volji božji, kot so ji jo jasno in razločno povedali božji svetniki v njenih videnjih, je zapustila osemnajstletna Ivanka očetov dom in odšla na kraljevi dvor, da dobi tudi od posvetne oblasti potrdilo za svoje poslanstvo v vodstvu francoske vojske. Junaško hiteč preko vseh ovir, je dospela na dvor, kjer si je z božjo pomočjo pridobila kraljevo zaupanje in vero. Dalj so ji narediti popolno vojaško obleko čisto bele barve; Ivanka je zasedla iskrega vranca, si pripasala ob strani meč in vzela v roko belo zastavo, na kateri sta blesteli imeni: Jezus, Marija. Taka se je postavila na čelo francoske čete, ki je imela nalogo, da gre na pomoč obleganemu Orleansu. A preden so odrinili na pot, je Ivanka ukazala, da se morajo vse sumljive osebe izločiti iz njene čete in da morajo vsi njeni vojaki pristopiti k sv. zakramentom. Nato je udarila nad Orleans, kjer si je priborila prehod skozi sovražno angleško vojsko, prišla v mesto in ga v dobrem tednu osvobodila. Tako je bilo

končano njeno prvo delo, osvoboditev Orleansa, začetkom maja l. 1429. Čakalo jo je še drugo, nič manj važno delo, ki ga ji je izročil Bog: da pripelje kraljeviča Karla VII. v Reims, kjer naj bo kronan in maziljen za zakonitega francoskega kralja. Tudi to delo je sijajno dovršila. V enem samem zmago-slavnem pohodu je priborila Francozom pot skozi zasedeno ozemlje, trdnjava za trdnjavo se ji je spotoma vdala, in tudi Reims ji je odprl vrata. V splošno začudenje sodobnega sveta se je že v juliju istega leta izvršilo tu slovesno kronanje Karla VII. Zvezda njene slave je stala tedaj v zenitu. Ivanka je pristvovala slovesnim obredom v cerkvi; stala je ob kraljevi strani blizu oltarja v svoji vojaški opremi, z belo zastavo v roki. A blesk je ni omamil, nasprotno, koj po tem dogodku je zaprosila kralja, da se vrne iz vojnega trušča na očetov dom, v tiho rojstno selo, češ, da je njena naloga dovršena. A kralj ni ugodil njeni prošnji, iznova se je morala postaviti na čelo francoske vojske, da osvobodi še ostale dele izpod angleškega gospostva. Ivanka je uklonila svojo voljo. A nastopil je preobrat v njenem življenju, Bog jo je postavil na novo pot, na pot ponižanja, trpljenja. Neodločni kralj ni znal izbrati položaja v prid francoskim zmagam, Angleži so si zopet opomogli; Ivanka je sicer še vedno zmagovala, osvobodila je še nekaj trdnjav, a do popolnega uspeha ni prišlo. Ko je udarila nekoč iz mesta Compiegne na Burgunde, angleške zaveznike, so jo ti zajeli in jo za vsoto 10.000 liver izročili Angležem. Tu se prične za devico Orleansko njena prava mučeniška pot. Angleži so jo imeli celo leto zaprto v temni ječi v mestu Rouenu. V ječi je trpela Ivanka neznosne muke, a v temo žalosti in zapuščenosti je posijal od časa do časa tudi žarek radosti, njeni nebeški prijatelji, svetniki, so jo prišli tolažiti in jo krepiti v grenkih dneh. Medtem se je vršila sodnijska obravnava, ki je končno obsodila sveto devico kot čarovnico na smrt na grmadi. Junaško je Ivanka zagovarjala pred sodiščem svoje božje poslanstvo, sirova sila oblasti je poteptala njeno čisto izpoved in izvedla svojo krivično obsodbo.

Dne 30. maja l. 1431. je bilo, ko so postavili na mestnem trgu v Rouenu grmado za rešiteljico Francije. Tisočera množica je valovila na prostranem trgu, ko so pripeljali Ivano iz ječe, kjer se je še isto jutro okrepcala z angel-skim kruhom za svojo zadnjo veliko pot. Še enkrat je slovesno izpovedala svojo nedolžnost in potrdila, da so bili glasovi, ki jih je čula, zares glasovi božjih svetnikov. Velik je bil trenutek, ko se je Ivana pokazala vrh grmade, stiskaje preprost lesen križec na svoje srce. Na njeni obleki pa je bil pripet tudi bel list, ki je oznanjal vzrok njene smrti: odpadnica, krivoverka, čarovnica. Plamen je zaprasketal in njegovi svetli zublji so se vzpenjali višje in višje. Ko je prvi obliznil njeno deviško telo, se ji je izvil iz prsi krik groze, takoj nato pa je obrnila srce k Bogu in se mu še enkrat zahvalila za vse velike reči, ki jih ji je storil. Vsa zavita v plamen, je zaklicala še trikrat po vrsti ime Jezus, nato se je zgrudila — in njeno telo se je sesulo v pepel. V divjem sovraštvu so Angleži zgrebli njen pepel in ga usuli v reko Seine, hoteč zbrisati na ta način za vedno spomin nanjo.

A tega niso dosegli. Kar pripoveduje starodavna bajka o ptiču Feniksu, da se sam sežge na grmadi in da se dvigne preroben zopet iz lastnega pepela, to se je v resnici zgodilo pri sv. Devici Orleanski. Ivana je morala sama sebe žrtvovati, zgoreti je morala telesno, a njen duh je zaživel in njena velika žrtev je obrodila plemenitih sadov Cerkvi in njeni domovini. Bog je sprejel njeno žrtev tako, da je naklonil kmalu za tem francoskemu orožju popolno zmago, kar je bilo odločilnega pomena ne samo za Francijo, ampak tudi za katoliško Cerkev. Zakaj? — V naslednjem stoletju že se je odkrhnila Angleška kot suha, trhla veja z živega drevesa Cerkve, zašla je v krivoverstvo po nesrečnem razdoru Henrika VIII. z Rimom. In ko bi bili imeli tedaj angleški vladarji

tudi Francijo pod svojo oblastjo, bi se bila razširila in utrdila reformacija tudi v tej, in Francija, »najstarejša hčerka katoliške Cerkve«, bi se bila odtrgala od Petrove skale. Božja previdnost je preprečila to zlo, sv. Devici Orleanski pa gre predvsem nevenljiva zasluga, da je ostala njena domovina samostojna in katoliška.

Res, tedanji svet ni spoznal tako jasno njenega velikega pomena, kot je to mogoče nam, ki gledamo preteklost v zrcalu zgodovine. Vendar pa so francoski vladarji že kmalu po njeni smrti izkušali popraviti krivico, ki se ji je zgodila. Že deset let po njenem mučeništvu je Karel VII. povzdignil njeno rodbino v plemiški stan. Nekaj let za tem je dal tudi papež Kalist III. še enkrat natančno preiskati sodnijsko obravnavo, nakar je cerkveno sodišče izjavilo, da je bila obsodba nezakonita in krivična. Tako so se polagoma razpršile sence, ki so za nekaj let omračile njeno podobo, iznova je vžšla zvezda njene slave in sedaj nam sveti še vse žarnejše in lepše kot prejšnjim stoletjem, saj Ivana D'Arc ni več samo francoska narodna junakinja — ampak je katoliška svetnica, postavljena na naše oltarje.

Resnično, čudovito življenje, čudovita naloga preproste deklice! Za dvoje najvišjih vzorov se je bojevala Ivana, za Boga in domovino. Neomajno trdna je bila njena vera, njeno zaupanje v božjo besedo, ki so jo posredovali njeni nebeški zaščitniki, samo na podlagi te vere je mogla vršiti svoja izredna dela. A v njenem nežno čutečem ženskem srcu je plamtela tudi občudovanja vredna ljubezen do domovine, a ta njena ljubezen ni bila mehka in sanjava, temveč krepka, iz nje so rastle Ivanine žrtve, njena dela.

Kristalno čist je bil Ivanin značaj, v svoji moralni višini je bila nepristopna za vse, kar bi bilo moglo osenčiti njeno deviško čast. Bel lilijin cvet, ki je blestel poleg najsvetejših imen na njeni zastavi, je bil njen simbol — sredi sirovih tolp je bila Ivana sama čista bela lilija, nedotaknjena od strupenega diha okužene okolice.

Najbolj izrazita poteza njenega značaja pa je seveda junaštvo, brezprimerno junaštvo v svetem boju za dobro stvar. V tem pogledu je in ostane za vse čase vzor vsem, ki hočejo storiti kaj velikega v boju za ideale.

A še drugo veliko resnico nam oznanja Ivanino življenje. Njeni veliki uspehi so vzniknili prav za prav šele iz njene smrti, iz njene življenske žrtve . . .

Stoletja za tem se je razvijalo v lepi domovini sv. device Orleanske druga čudežna cvetka božja — sv. Terezija Deteta Jezusa. Ko je Terezika v svojih dekliskih letih prebirala domačo zgodovino, se je navdušila za Ivano d'Arc, in takrat, pravi, ji je ostala v srcu velika želja, da bi se kot ona proslavila pred svetom z znamenitimi deli. Čez leta pa je Terezija spoznala, da so taka izredna pota določena samo nekaterim posebnim izvoljencem božjim, a da je pa vsem odprta druga pot, pot neprestanih tihih žrtev za Boga in bližnjega. Tedaj je Terezija krenila na to drugo pot, začela je polagoma zgorevati sama v živem plamenu božje ljubezni. In glej, dasi so jo povživali ti božji plameni v največji samoti, v tihi karmelski celici, ko so jo docela povžili in je Terezija v smrti omahnila na žrtveniku, pa je zablestela tudi njena zvezda, na mah si je pridobila srca sodobnega človeštva in njena slava še vedno raste . . .

Glej, slovensko dekle, dvojna pot vodi k nevenljivi slavi: pot junaškega žrtev polnega vnanjega dela za Boga in višje vzore, pa tudi pot tihih, svetu prikritih žrtev, pot odpovedi. A samo ti dve poti vodita do resnične, trajne slave in tudi — do sreče, tretje, lagodnejše poti ni. Na katero izmed njih boš krenila?

Sv. Ivani Orleanski slovenske Orlice . . .

1. *Devica močna, angelska
Ivana, o junakinja!
Pozval te Bog je vojnih čet:
»Iz stiske reši domovino,
oziraj se v nebo edino,
ohrani v srcu beli cvet!«*
2. *Devica čista, slabljena,
Ivana, o pozdraoljena!
Ko tvoje zadoni imé,
duhá nam doigne žar Resnice,
ljubavi, vere plamenice
blesté in moč navda srcé.*
3. *Kot tebe, Čednostna, nekoč,
krepí nas misel: Bog navzoč — —!
In kliče tudi nam nebo:
»Vihtite krepkih duš orožje,
branite v sebi pravde božje,
na Vzornico Vam glej oko!«*
4. *Iz raja, Močna, slednji čas
ljubeče blagoslaoljaj nas!
Da pele bomo tudi me
s teboj v sijajni domovini,
kjer Bog stoluje troedini,
usliši vzdih in prošnjé!*

»Bratom na pomoč«.

Eden za vse, vsi za enega!

Začnimo z zgodbo. Slovenec s Koroške je pripovedoval: Bilo je na Koroškem, po l. 1920. Vozil sem se po železnici. Sedel sem pri oknu, s svojim spremstvom sem govoril slovenski. Ali naj bi v deželi, ki je bila nekoč matica slovenskih dežel, v vlaku ne smel več slovenski govoriti? — Na neki večji postaji vstopi več boljše oblečenih potnikov, od katerih pa nisem nikogar poznal. Mislim, da me tudi oni osebno niso poznali. Ne meneč se za nje, govorim dalje slovenski. Naenkrat mi pravi mlad, gladko obrit gospod izmed družbe, ki je vstopila, nemški: »Kajne, tu ste izgubili lepo ozemlje?« Nisem ga razumel, kaj hoče povedati. Vprašam ga, kaj meni. Pa pravi razločneje: »Kajne, tu na Koroškem ste izgubili vi Jugoslovani lepo ozemlje?!«

Tako torej, zbadati hoče. In kar za Jugoslavana me je označil! Pa obrnem ost in mu rečem: »Ali Vi niste s Koroške?« Hotel sem mu s tem reči: Kaj to meni praviš, jaz sem itak koroški domačin. Kaj pa so Jugoslovani tukaj izgubili, o tem se pa s teboj ne bom razgovarjal. — Pa mi je rezko odgovoril: »Seveda sem Korošec,« potem pa je začel udrihati čez Slovence in Jugoslovane, da so se kar iskre kresale. Pravil je, da so bili do zdaj Nemci s Slovenci veliko premehki, da pa nam bodo zdaj že pokazali. Na te nadute groznje sem mu mirno odgovoril: »Mi ni treba tega praviti, ne boste nič dobili za to.«

Tedaj se je še bolj razhudil, skočil pokonci in zagrozil z roko, če še eno rečem. Vsa številna družba, ki je ž njim vstopila, je bila na njegovi strani. Gotovo je zmožen, da me dejanski napade. In če pokličem kondukterja, on se bo gotovo postavil na stran nemško nacionalnega izzivača. Uvidel sem, da tukaj velja: »pametnejši odneha«, in da mi ne preostane drugega, kot udati se v »republikansko svobodo« in — molčati. Izzivač pa je dalje zabavljaj čez Slovence in Jugoslovane, se norčeval iz njih in naduto pripovedoval, kako bedasto da so se obnašali v bojih za Koroško. In vsa družba ga je verno poslušala in mu pritrjevala.

To je mala epizoda s Koroške. V takem miljeju živijo naši bratje na Koroškem. Taka je »enakopravnost« Slovencev na Koroškem! Koroški Nемец je še ravno tako nespravljiv, nasilen, nadut in mogočen, kot je bil pred l. 1914.

Kaj pa mi? Kakšne občutke vzbuja to spoznanje v naši duši? —

Ko je bila Francija v skrajni nevarnosti in je bil sovražnik premočen, tedaj se je Devica Orleanska Ivana d'Arc postavila na čelo svojemu narodu in ga je vodila do zmage. Začutila je v srcu glas božji, naj pomaga francoskemu narodu,

in ga je tudi res rešila. Devica Orleanska je svetnica. Krščanstvo pospešuje domoljublje.

Devica Orleanska je naša orliška zaščitnica. Vzemimo si jo za vzor tudi v njeni vroči ljubezni do svojega naroda in domovine. Po božji volji je, da smo Slovenci in Jugoslovani. Po božji volji je, da ljubimo svoj narod in svojo slovensko in jugoslovansko domovino. »Ljubezen do bližnjega začenja pri svojih,« pravi dr. Mahnič, »svoje najbližje moramo najbolj ljubiti,« piše nemški jezuit R. Wickl. Vsi narodi so nam bratje v Kristusu, a pripadniki lastnega naroda so nam bližji nego pripadniki drugih narodov.

En narod — ena družina.

Naš narod ne sega samo do vrh Karavank in do notranjskega Sneznika, naš narod sega mnogo dalje — še gori na Gosposvetskem polju se govori naša govorica — do tja gori sega naš narod. In vse, ki govorijo naš jezik, mora objemati naša ljubezen do naroda. Ne bilo bi prav in v redu, če bi bili(e) brezbrizni(e) do onih naših rojakov, ki živijo izven domače dežele ali so ločeni od nas po državnih mejah.

Naša ljubezen do naroda, zlasti do naših zaslužjenih bratov in sester, mora najti vidnega izraza v tem, da pristopimo v naše narodno-obrambeno društvo »Slovensko Stražo«. Ves narod bi moral stati za svojimi ogroženimi brati. Ves narod bi moral biti organiziran v svojih narodno-obrambenih društvih! Misel slovenskega narodnega občestva bi morala prevzeti vse Slovence! Vsi moramo skupaj držati, vsi moramo stati na straži v boju za pravice naših teptanih bratov.

»Slovenska Straža« je vtelesenje ideje: Obmejnim bratom na pomoč! Je vtelesenje vzajemnostne ideje: Eden za vse, vsi za enega! Vsi in vse hočemo pomagati svojim obmejnim bratom! Naši so, ne izpustimo jih iz vida! Zvestobo našim obmejnim bratom in sestram!

Vsaka Orlica, dà, vsako zavedno slovensko dekle bodi redna ali vsaj podporna članica »Slovenske Straže«. »Slovenska Straža« ni nikak luksuz, marveč je kruta potreba za naš narod. Zato mora veljati pravilo: Kdor je Slovenec, Slovenka, bodi član, vsaj podporni član narodno-obrambenega društva! Vsaj en dinar na leto za narodno-obrambeno društvo, to mora veljati za vsakega Slovenca in Slovenko! Vsaj en dinar na leto za »Slovensko Stražo«, to zmore tudi najrevnejši in najrevnejša.

Pred nami vihra prapor Device Orleanske. Hura, za njo! Za njo tudi v narodno-obrambenem boju za naš teptani narod, za naše zaslužjene brate in sestre, za milo slovensko in jugoslovansko domovino! In upoštevajmo tudi besede Slomškove: »Kdor svojo domovino resnično ljubi, bo pošiljal tudi svoje želje k Bogu za srečo domovine, bo zanj večkrat prisrčno molil.« (Skrbi za domovino!)

Naj ne velja več sebično in samoljubno geslo: Vsak za se, Bog za vse, marveč naše geslo bodi: Vzajemna pomoč, bratska ljubezen, eden za vse, vsi za enega!

Lojzka H.:

Kraljici prelepega maja.

Marija, ti sladki up dekliških sanj, ti opora in sladkost belih lilij! — O Marija, ti sprejemaš ono tiho molitev, ki se vzdigne iz tvojega otroka pred tvoj prestol. — Ti vidiš, kako se moje slabotne roke sklepajo k molitvi in te prosijo varstva. Marija brezmadežna, vse razumeš, vse to vidiš! In ko tako v sladkem pričakovanju upiram svoje trudne oči k tebi, o mati Marija, vidim, kako se mi smehljaš, kako razprostiraš svoje roke v blagoslov nad menoj. O, hvala ti, Kraljica majniška, za ta smehljalj! Blagoslovila in osrečila si me z njim, zašepetala si mi, da si moja mati.

In v moji duši so zazveneli novi prisrčni zvoki tebi v slavo, o Marija!

Olgica.

5. Kača.

(Nadaljevanje.)

Števo je padla skala s prsi. Novo življenje živi, novo luč vidi. Mnogokrat pod večer leže v travo in grebe v srce:

»Kaj mi je bil grunt, dokler se mi nisi prikazala ti, zlata zvezda? Nič. Dómu si užgala luč, mojim rokam moč in radost. Hej, kako se plug z reže v grudo, obrača jo v brazde; mlada zemlja diha kakor da se kri toči po njej. Takrat nam žito skozi prste rosi; kamor pade, oživi. Trtje mi vriska z reber, grozdi vise do zemlje. Hlev imam nabit z junci in telicami; svigli ječe od stotov sena in detelje. Pa tu nad mano! Jablane, slive, marelice! O Bog saj sem kralj!

Pa kaj nisem imel tudi prej polnih kašč? Brajde so se trgale od težkih plodov, njive so prepevale s škrjanci, latje v kozolcu je v zlatu žarelo. Kaj nisem bil tudi jaz takrat fant od fare? O, bil, bil. Vse je živelo kot nocoj, le jaz sem bil slep in gluhi in nem... Šele danes vem za grunt, za polne predale. Pa kaj so mi? Nič — če ni one tople roke, ki blagoslov nosi; če ni besede, skrbne in ljubeče, ki lije po domu kakor angelski zvon. Oj, to bo moje žene srečna pesem!

Saj sem že prej videl te sočne njive, zelene livade, šumeče loze in v srcu je pelo: Vse to je moje. Pa kaj bom s tem? Celó življenje bom pojil z znojem, pa ne vem, za koga. Ej, zdaj vem: Za Olgico in njen živžav... Že je hiša v belem: Pridi, kraljica, da nam vladaš; kruha nam reži, nalivaj nam čaše od svoje sreče in pesmi...«

Števo se je mnogo sestajal z Olgico, odkar je gledala v njegovo srce. Večnost mu je bil dan, kadar ni mogel do nje. Nepokojnost, sladka utrujenost sta se prelivali v srcu, nema so bila usta, mrtve oči. Pa je v zatonu odšel po koso na trg, in glej, oživele so oči, roke; trtje je dišalo z reber...

Vsi so vedeli: Števo ima dekle. Števo je plemenit, ne vara, Olgica mu bo žena. Pa prav, tudi on je šolan, naj mu gospodinji ta veverica.

Stene ni bilo več med njima. Števo je risal bodočnost, ona je verno slušala.

Pa odkrival se mu je njen oblateni značaj in bilo ga je strah. Mati je ni učila očenaša, oče je pil in klel. In tako so ji pot kazali ljudje, ki so lagali, ki so varali. Zvodili so jo v močvare. Ljubezni, ki je jačja od smrti, ni poznala. Samo od danes do jutri. Ljubezen, ki je samo ena, ki trpi, joče, umira v zvestobi, ji je tuja. Sicer Olgica zvesto hrani Števove besede, iz oči mu pije misli, ali to le, kadar je sama ž njim! Če gresta med ljudi, obrača oči v vse, samo nanj ne. Naj bo takrat njegova beseda med, Olgica je ne čuje. In vendar je vsa njena duša s Števom, le onega nežnega čuta nima, ki določno meje riše: Le ta je moj, vsi drugi ste mrtvi za moje srce... Ta čut, ki je dragocen kot oko, so ji tuji ljudje iztrgali. Brez njega ni dekle, mrzel kamenit steber kraj poti je.

Števo je videl in trpel.

Števo je še več videl, Števo je še več trpel.

Neki večer je pred Domom vroče izdajal svojo srečo:

»Olgica, ti ne veš, kako živim le v eni večni misli: Kako bo pri nas, ko spregovori najino prvo dete. Vsa hiša bo nova, stene bodo padle ž nje; v polje, v oblake, v večnost se bodo odmaknile.

Oj, otroci! Otroci so luč, so mladost očetova; oče gre v grob, njegova kri pa raste z gruntom. O, sladko je spat v grobu, če veš, da tvoji žive in

pijo, kar si ti natočila. In da točijo naprej drugim. Nikdar ni čaša prazna, nikdar se je ne dotakne tuja roka. Hej, Olgica, midva jih' bova imela poln koš...»

Mrzlo, brez tople misli odgovarja:

»Otroci? Nak! To ni moderno. Žena trpi in grda je, ko nosi. In vsako dete ji naloži na rame dvajset let. Sama skrb, sama žalost. Zapreš se v sobo in ne veš za rože na vrtu, za pesem, za ples. Od zibeli do zrelih let vodi mati deco za roko. Potem se izgube piščeta od koklje. To ni življenje; kamen ti leži do groba na srcu, potlej gruda. To ni za me; otrok ne ljubim, bojim se jih...»

Števu se je zameglilo. Kakor da mu je poleno treščila v glavo: Otrok se boji, mati neče biti! Ne, tega ni rekla resno, Olgica le tako žgoli; srce ni reklo, le jezik se je gibal.

»Olgica, ti ne veš, kaj je mati. Glej našo! Pet nas je imela; tvalo je živelo in vrt. Mati je z nami škarjice brusila. In vedno je govorila: Kmalu boste zrasli in zleteli v nova gnezdeca tu na okrog. In romala bom od Janeza do Štefana in vsak bo stregel: Mamica, počij se za muko iz naših mladih dni...»

Pa vse je šlo. Gnezdo je prazno. Le jaz in mati sva v njem. Pa kako so vsi, ki so šli, v srcu moje matere! Nič veselja ji niso dali, ali šla bi za vsakega posebej v grob. Rekla je nekoč: Kako rada bi trpela še enkrat z Vami, prav vse, samo da bi vas pred očmi imela in videla, da molite. —

Postava je, Olgica, da gredo otroci vsak v svoje življenje, mati si, da trpiš. Ne smeš bežati pred materinstvom, kakor dekle s ceste... Ljubezen si vsadi do novih bitij! S teboj naj raste kakor drevo z zemljo.»

»Ne vem, kaj je mati, nisem je poznala. Tuja šiba je padala po meni.«

»Zato ne znaš ljubiti, Olgicek. Mati je živa ljubezen, večno odpuščanje. Za sebe ne ve. Umira v gladu, a tebi mleko toči... Pa ne vem besede, ki bi mater razodela.«

»Pa vendar, Števo, žena je v dvajsetih letih starka. Mladost zakoplje za druge... Jaz, mati! Tuja mi je ta beseda, še bolj tuj posel. Ne, ta poklic za mene ni. Potem bi morala biti kakor kmetica, ki jih ne sešteje. Vsako leto. Eno ne shodi, že drugo doji. Brrr...»

»Olgica, zakon brez dece je čoln v večeru. Ziblješ se v njem, v sredo jezera veslaš, poješ si pesem, sanjaš o dekletu — pa ne veš, da zeva široka špranja, ki vodo pije. Ko si najveselejšo pesem poješ, se čoln nagne in voda ga pogoltne.

Naj tebe in mene življenje pogoltne?«

Ugasnila je Števu sreča z lic. Nemirno iščejo oči nekaj, kar so izgubile. Prošnja je v njih, žalost se koplje. V Števu živi občutje, da Olgica ni več njegova; nočoj se mu je iztrgala iz srca in ubežala. V neskončni osamelosti še v poslednje prosi:

»Olgica, dete! Na moje srce, moje občutje, mojo misel: da bova eno v vsem. Potem bo rosil blagoslov na najin dom. Šele takrat se bova našla. Zdaj pa sva si tuja, tuja — in le srce, ki ne gleda črnih senc, naju družiti. To ima željâ kakor morje vode. Že bo moje glavo zapadel sneg, ti boš ovela, srce pa bo še iskalo vročih dni. Ne bo jih in ljubezni ne bo več. Le ona ljubezen, ki živi v soglasju občutja, miselnosti, trpljenja, odpuščanja, le ta nikdar ne umre. Ta pa je sestra božji ljubezni. Jo imaš ti? Jo imam jaz?«

»Števo, kakor da si bil na leci, si me oplašil. Ne morem te še razumeti, ker sem drugje rasla kot ti; pa ker sem tvoja, me uči iz sebe, da ti bom žena in sestra. Vse te bom slušala.«

Mnogeprati sta se tako o materinstvu menila. Števo je vedel: »Kar ji zdaj dajem, dekletu, mi bo vračala žena...«

Olgica pa je med tem živela druge misli:

»Vnovič so prišli dnevi, da bom uživala. Zdaj smem: Števo bo moj mož. Le da sem doslej vzdržala!...«

Tudi Števo je stokrat čutil, da je nekam mehak, odkar je z Olgico. Da se mu izpodmikajo tla; gubi zavest, da je Orel. Prevečkrat vidi pri njej lepo telo. In tako trpi: »Zdaj je moje samo njeno srce.«

In vendar stoji pred njim slika, ki je ne more izbrisati:

Polno dekle, zdravo in sveže kakor rosna roža. Večno se mu oči smejejo, usta čebļajo, srce poje. In ljudje govore za Olgico: Hodi kakor kraljica; telo ima — da ga pevec ne more zapeti, slikar ne včarati na platno, kipar ne vdihniti v marmor...

Ej, in to bo Števova žena?

* * *

V deseto nočno uro je šlo, ko so se Orli in Orlice razšli. Vajo so imeli v Semiču za Finžgarjevo »Našo kri«. Olgica ni mogla priti. Trgovec Tonček jo je poslal v sosedno vas po poslu.

Sladka poletna noč spi na cesti, v grmovju, v rebrih. Ptič sedi kraj gnezda svoje ženice in ji poje ponočno pesem. Murni in skržati stružijo sredi njiv. Od groblja se nosi pretresljivo ječanje: morda lesa ječi, morda se duše vicajo... Zvezde drsijo po nebesnem morju in za njimi ugaša vroč zlat trak. V brezdanje morje tonejo.

Družba se je razgibala v živo vedrost. Kraj ceste leže njive z vrtovi. Ž njih gre omamen vonj rezed in vrtnic in polni ozračje kakor zvodljiva pesem.

»Zaprť si nocoj, Števo; daj besedo, da se ji nasmejemo!«

»Jela, ni mi prav v glavi, v sencih me tolče.«

»V srcu misliš, Števo?«

»No, pa v srcu.«

»Nocoj je nisi videl, pa si že bolan.«

»E, nič nisem bolan, kaj bolan! Radi dekleta! Mrzlo vodo sem pil in mi ni prav...«

»Hej, Bog živi!«

»Bog živi, Olgica! Kako je ime ponočni ptici?«

»Čuk, Jože!«

»Ti grlica, kak me kljune!«

Števo zavrísne v šumeče smrečje in stopi za Olgico.

»V sencih več ne tolče, prehlad je šel,« grenko misli Jela.

»Dekle, spremil te bom, da te volk ne pogoltne...«

»Če ne boš ti volk, Števo!«

»E, mogel bi biti. Pojedel bi te, deklič sladki.«

»Števo,« nagne se Olgica k fantu, »odšli so naši. Ostaniva na mehkih stezah v smrečju. Tako lepa noč! Težko mi je bilo danes za tabo. Nalašč sem se v tej uri vračala; vedela sem, da te najdem.«

»Težko ti je bilo, dekle? Tudi meni. Zdaj mi ni več...«

Tiho sta šla v lozo na mahovite steze. Molč je ž njima. Vetrič nosi vonj mladih jelk in upijanja duše.

»Števo, mnogeprati sem mislila na tvoje besede.«

»Na katere, Olgica?«

»Da sem cestna, ako nečem biti mati.«

»Da. Pa ti drugo misliš?«

»Ne več. Ljubim deco, ker jo ljubiš ti; eno sem s teboj.«

»Ti moja zvesta!« se je zveselil Števo.

»Števo!«

Vročé skrije Olgica glavico na njegove prsi in drhti:

»Kako je sladkost in svetost žene še daleč! . . .

»Kaj misliš, dekle!«

»Saj je vseeno. Ista kri se toči v tebi in meni nocoj, kakor se bo točila po svatbi. Štola ne prebarva krvi.«

»Olgia!« Števo se odmakne od nje. »Kdo te je tako učil!«

»Vsi. Povsod tako govore. In knjige pišejo isto.«

»In ti to verjameš! Velik jarek je med teboj in menoj. Kdo ga bo pre-skočil? Ti — čeprav si dekle. Od tega, kar me je mati v težki ljubezni učila, ne odstopim. Odstopim tebe in grunt. Grem v svet, v jame ali kamorkoli. Široka so vrata. Pa če nikdar več ne vidim domovine in teh zelenih loz in brajd. Vsaj pozabil bom, da, da sem si tu našel dekle, edino, kar sem jih v dvajsetih letih videl, pa še to mi je tuje kot smrt . . .«

Trdo je sekal Števo, grenko je zvenela beseda. Pa le zato, ker se je bal svoje krvi; vroče je valovala. Noč diši kakor močno vino, v ude se vtaplja, duše mračí, da ne vidijo. Števo še vidi, Olgica ne več. Olgica koprni:

»Glej, Števo, tako sladka noč. Sama sva.

»Ne, ne, Olgica! Pusti me, padam. Glej, moji bratje in sestre so šli kraj loze, čisti, srečni, otroci. Jaz, njihov vodja, pa naj grem v greh! Pusti me, dekle, kri mi vre. Če mi zavre, kaj bo z menoj. Potem nisem Orel več, pes sem, ki bom lajal daleč od njih . . .«

»Števo!« šepeče Olgica, »kdo bo vedel!«

Števo umolkne. Vse telo mu trepeče, usta drhte, pljuča se strastno pno in padajo. Že mu gine zavest. Pred zaprte oči so prišle sladke slike; v kri, v meso so se potopile. Števo bo to noč odcvel.

Tedaj zavrísne od križa Tičev Jože. Ta vrisk gre mrzlo skozi Števoovo srce. Sune od sebe Olgico:

»Beži! Ne grem s teboj. Volk sem. Za njimi tečem.«

Skozi grmovje rije. Šibje ga tolče v obraz, trnje mu seka kožo, kri mu kaplja. Števo nič ne čuti, samo naprej podira, ruši. Že je na beli cesti. Široko se mu izvije vrisk iz prsi. Ves srečen kolne:

»Hudič si, Olgica, malo da me nisi. Pa, hvala Bogu, še sem Števo, nisem baba. Ne boš me več, ti mačica, v noči dobila, prokleta, da ne . . .«

(Dalje prihodnjič.)

M. Elizabeta:

Sv. Ivanka — junaška devica.

*V Kristusu močna,
junaška devica,
z božjim poslanstvom
rešila si dom.*

*Na paši med ovčicami,
med bori in cveticami,
v molitvi črpala si moč.*

*Z višjim poveljem
meč si vodila,
zmago za zmago
dal ti je Bog.*

*Najlepša zmaga tvojih zmag
je palma mučeniška.*

Julija:

Dih sreče.

Tožila mi je o svojih bolestitih in svojem trpljenju . . . »Nesreče sem bči!« je drhtelo iz njenih ustnic; »Zarotila se je usoda proti meni, peklenške sile so zastavile pot moji sreči. Tožna in žalostna tavam in blodim po tem pustem svetu, brez solnca, brez smeha, brez ljubezni. Ne vem prav za prav,

kaj mi je, ali, sestra, v duši mi je tako, da bi zajokala od žalosti in bolečine.« Bolestno je kriknilo iz nje in mrzlo udarilo vame. Pogledala sem v jasnino njenih globokih oči. Kakor tajna, neizplakana solza bolesti je bila skrita v njih. Vse neodoljivo hrepenenje njene šestnajstletne mladosti je bilo položeno v teh čistih očeh; hrepenenje po sreči, ki naj pride in ji dahne na čelo poljub sladkosti in miru.

O Marica, li najdeš pač to, česar tako ognjevitost prosijo tvoje oči?!

* * *

Ko je vse stvarstvo dihala sveže, božje majniško jutro, ko so drobne, bele šmarnice sklanjale rosne glavice in pozdravljale najdivnejšo Šmarnico, ono sveto jutro je bilo.

Videla sem jo v senci šmarničnega oltarja. In ko je pristopila k meni, ožarjena od čudovito lepega evharističnega smehljava, sem ostrmela. Toliko sreče je bilo sedaj v njenih očeh...

»Sestra, kako lep je božji svet!« Opazila je moje začudenje, pa mi je ujela roko in se ogrevala: »Res lep je božji svet za božje otroke! Božji otroci smo, kaj hočemo še več! Glej, Gospod mi je odprl oči, da vidim in spoznavam, da sem srečna, nepopisno blažena. Srečo nosim v srcu, v duši, srečo razodeva vsak moj korak: Otrok božji sem! Pa sem prej tožila in tarnala, da sem nesrečna in se nisem zavedala, da more biti nesrečen le tisti, ki mu kraljuje v duši tema in mraz, tisti, ki mu ne sveti v temino rešilna lučka bogodane vere. Ah, sestra, ves svet bi objela v ljubezni; žalostnim in sreče iskajočim srcem bi razodela veliko srečo božjih otrok! Kaj mi hočejo vse žgoče bolesti in trpke bridkosti! Ne morejo me streti: božji otrok sem!«

Veselih in prožnih korakov je odskakljala, kot lahkonoga srnica v planini. In Marica je pela, pela v svojem srcu.

V sveto, božajoče majniško jutro je izzvenel slavospev njene duše:

Magnifikat!

Olgica:

Junakinja.

Sestra, jo poznaš?

Učitelj v šoli je pravil: Ivana d'Arc je bila junakinja. Na francoskih poljih je rasla; sredi belih ovac. Tiha, srečna. Samo svoj dom je poznala in nebo, za katerim stauje Bog. Pesem ji je bila družica in molitev.

Pa je nenadno padel klic z neba:

»Ivana, meč za ledja, čelado na glavo in oklep prek prsi! Sedi na konja in odleti v boj za svoje ljudstvo!«

Ugasnila je pastirska pesem, ovce so ostale na rebrih. Ivana je ostavila dom, očeta, mater in šla v boj.

Skozi vso Francijo je šumel smeh: »Histerična vešča! Pastirica hoče Angleža ugnati, pred katerim se umikamo mi, generali, vojvode... Vidi prikazni, ki jih ni.«

Sestra, kaj ne bi ti bežala pred tem strašnim roganjem?

Ivana D'Arc je ostala. V zaničevanje je šla, v trpljenje, v smrt. Rešila je domovino, povečala božje ime. In šele takrat, ko je ogenj vpepelil njeno telo, je Francija videla: Poslanka božja je bila Ivana, ki je vršila sveto naročilo zvesto do smrti na grmadi...

Teden dni je tega.

Vozila sem se proti Zagrebu. Mlad par mi je sedel nasproti: profesor in učiteljica. Na levi roki se je blestel zaročni prstan. Topel razgovor se je plet med njima, verno sta si tonila v oči.

Pa smo postali na kolodvoru in zvon je zazvonil poldan. Brž je učiteljica potegnila križ od čela na prsi in molila. Mrklo je molčal profesor; ko je domolila je udaril:

»Človek, ki korači preko domačega praga v svet, v šole, mora pustiti vraže doma... Gromade knjig si prečitala, pa nič se ti ne pozna. Niti koraka naprej. Se zdaj nosiš samo ono, kar si vsrkala z materinim mlekom. Kot bodoča profesorjeva žena moraš na moje pot...«

»Kdor zataji mater, zataji Boga in domovino. Jaz matere ne morem. Za njeno ljubezen žrtvujem vse: tudi Tebe...«

Tako je rekla učiteljica. In profesor je molčal. Ko sta izstopila, je ona korakala kraj zaročenca kakor kraljica. Kakor nekaj Ivana D'Arc mimo generalov in vojvod, ki so jo smešili. Ivana je bila junakinja. Ta učiteljica pa tudi.

Brat Nardžič:

Dekle z zagonetkami v očeh.

(Nadaljevanje.)

Gospod Vinko je imel dolg razgovor z župnikom Primožičem. Dobri dve miljii od cerkve sv. Janeza je stalo mogočno poslopje, kolegij Marijinega groba, visoka šola za dekleta. Vodile so ga sestre dominikanke. Tja so uhajale misli gospodu Vinkotu.

Pod kakšnimi pogoji bi mogla Danica v tem zavodu dobiti vsestransko glasbeno izobrazbo?

Drugo dopoldne sta oba z župnikom hitela k sestram. Kar največ mogoče so hotele poizvedeti o deklici. Rekle so, da je upanje na zmago verjetno. Naj pride Danica sama, da jo vidijo in preiskusijo njene zmožnosti. Ker je sirota, bi spregledale pri plačevanju, utegnil bi se pa dobiti tudi dobrotnik, saj v Ameriki med tolikim številom ljudi ne manjka blagih duš.

Gospod Vinko je bil zadovoljen.

Takoj je sporočil Danici, da jo sestre vabijo na obisk. Sam je šel ponjo z župnikovim avtomobilom, da jo nemudoma popelje v zavod. Površno ji je povedal o vsem, kar je zasnoval o njeni bodočnosti in poslušala ga je z žarečimi očmi. Nekaj let resnega dela v zavodu jo bo postavilo na popolnoma novo družabno stališče in spomin na težko preteklost ji bo samo jačil duševne sile in ji dvigal zavest neodvisnosti...

Gospa Ivanka je bila nekam molčeča. Nekako pomilovalno je upirala pogled na Danico in ne preveč zaupno pogledovala misijonarja. Morda je hote ali nehote razodevala, da se nerada loči od deklice, na katero je bilo navezано njeno srce?

»Spet mi bo dolgčas, Danica,« je končno spregovorila.

»Saj se kmalu vrnem in bom spet pri tebi. Upam, da me sestre ne bodo pojedle, kaj, gospod Vinko?«

Poredno se je smejala in misijonar je razumel, da je moralo biti nekaj med njima.

»Vem, da ne,« je rekla Ivanka. »Toda...«

»Kaj toda? Ali mi ne privoščiš?«

»Iz vsega srca. Samo dolgčas mi bo.«

Meni tudi,« je rekla Danica. »Pa te bom poklicala po telefonu. Gotovo bom smela.

»Najprej ostane v zavodu le nekaj dni,« je pojasnjeval misijonar. »Sestre to žele preizkusiti, kaj zna in zmore. Potem bodo naredile zanjo učni načrt. Šola se prične jeseni. Med tem bo Danica lahko pri vas, gospa Ivanka.«

Deklica je imela svoje reči skupaj in poslovlili so se. Ivanka je stisnila roko gospodu Vinkotu in je naenkrat postala gostobesedna. Toplo se mu je zahvaljevala, da se toliko trudi za Danico. Po prejšnjem opazovanju ni mogel brati iskrenosti v njenih besedah. Zato je nekoliko nagajivo, nekoliko odklonilno odgovoril:

»Čemu se mi vi zahvaljujete, gospa Ivanka? Ali vam je dala Danica kako pravico za to? Kolikor je meni znano, je Danica toliko moja kot vaša. Vsi jo imamo radi.«

Sam svojim besedam se je smejal. Danica je pa planila k Ivanki in jo poljubila.

»Tvoja sem, tvoja, Ivanka!«

Misijonarju je ugajal prizor in dobro se mu je zdelo, da je deklica nagonsko popravila njegove besede, ki so morda ranile. Ni pa opazil, kako čuden ogenj je zagorel v Ivankinih očeh in ni slutil, da se s tem hipom pričinja težak dvoboj med njim in Ivanko.

* * *

Ze dobre pol milje daleč se je videl kolegij Marijinega groba in dvigal mogočne stolpe pod sinje nebo. Danica se je zagledala v veličastno poslopje in je vprašala misijonarja:

»Ali me res tja noTRI peljete? Taki velikanski zidovi!«

»Res! Ali se bojiš zidov? Kmalu boš videla, da ni strahov za njimi.«

Vprašujoče jo je pogledal, pa mu je umaknila oko. Čelo ji je pričalo, da jo je obšla neprijetna misel.

»Kako so ljudje neumni! Veste, kaj je naredila Ivanka? Ko sem se oblačila v svoji sobi, je pritekla za menoJ — ali se spominjate, da ste ostali nekaj trenutkov sami v sprejemni sobi? — pa me je objela in me burno pritisnila na srce. Ubožica, ali pojdeš res v samostan, je vzkliknila. Tako plašno me je pogledala, da nisem vedela, naj se li smejem ali čudim.«

Oba sta se smejala. Vendar Daničin smeh ni bil tako odkritosrčen ko misijonarjev. V svoji dobri volji pa ni opazil, da dekličini razigranosti nekaj manjka. Zato je na splošno odgovoril:

»Resnično, ljudje so neumni. Toda kaj moreš drugega pričakovati od sirote, kot je Ivanka? Posvetno usmerjeno srce sluti grozote tam, kjer jih je najmanj. Kjer so, jih pa ne vidi. Za Ivanko bo treba še mnogo moliti in žrtvovati.«

Avtomobil je obstal pred poslopjem. Še nekaj korakov peš do mogočnega gotskega portala.

»Še nikoli nisem bila v samostanu,« je omenila Danica.

»Saj to ni samostan,« je popravljal misijonar. »Kar vidiš, je zavod za dekleta, visoka šola. Skoraj boš vse videla. Sestre imajo seveda zase samostansko urejeno hišo, ki stoji sama zase v ozadju. — Ali te je prismojena Ivanka res preplašila?«

Nekoliko osramočena je povabila oči.

»Oh, ne, ne! Neumnica!«

Vendar je imel misijonar vtis, da je Ivankino ravnanje pustilo v dekletu sledove, ki se bodo morda zabrisali, morda pa tudi ne — — —

Sprejem v zavodu je bil prisrčen in se je lepo strinjal s sijajno opremljenimi prostori, ki jih oko že takoj po vstopu ni moglo prezreti. Tako se ujema lepa podoba z umetniško zamišljenim okvirom.

Sestra Fidelis in sestra Anita sta pozdravili misijonarja in Danico.

»To je tista mala ciganka,« je dejal gospod Vinko. »Vzemite jo in napravite iz nje, kar veste in znate. Upam, da se vam bo posrečilo. Samo nuna noče biti.«

Nagajivo se je muzal Danici.

»To je tudi zadnje, pa čemer jo bomo vprašale,« je skoraj resnobno odvrnila sestra. »Nimamo navade. Rajši čakamo, da nas dekleta, ki čuti poklic, sama vpraša, če jo hočemo. Naša šola je v prvi vrsti namenjena svetnim poklicem.«

»Ali si razumela?« je pogledal Danico.

Pokimala je in v zadregi vrtala s čevljičkom v težko preprogo.

»Njena angleščina je menda še slabotna,« je nadaljeval, »dasi sam ne vem, koliko zna. Midva seveda le slovenski govoriva.«

»Bova pa midve po angleško,« je rekla sestra. In pričela je izpraševati deklico na dolgo in široko. Še dosti dobro je odgovarjala in sestra je zadovoljno pokimala misijonarju.

»Angleščina ne bo delala ovire. O tem ni dvoma. Izpopolnjevala se bo mimogrede. Poglejmo še kaj drugega.«

Povabila ju je na ogled zavoda.

Odšli so po dolgih hodnikih, pregledovali šolske sobe in dvorane, pozdravili Zveličarja v prekrasni kapeli, pogledali v stanovanjske sobe deklet, prišli celo v kuhinjo, se pomudili v kabinetih, polnih učnih pripomočkov za najrazličnejše panoge človeške znanosti, občudovali zbirke starin in umetnostnih predmetov, obstali v študijskih salonih mladih slikaric, končno prišli do cilja: v sobo za pouk na klavirju.

Cel oddelek poslopja je sestajal iz takih sob. Tesne so bile in opremljene samo s klavirjem, stolico pred njim in omario za muzikalije v kotu. Strop in stene so bile na poseben način neprodušno opete, da se zvoki klavirja niso mogli razločiti v sosedne sobe in gornje nadstropje.

Sestra Anita je prinesla stole in sedli so.

»Danica, sedaj je čas, da čujemo tvoje petje. Jaz nisem odločilna oblast v tem pogledu, a sestra Fidelis se razume. Če prestaneš preizkušnjo pred njo, boš počakala nekaj dni na drugo sestro, ki prihaja samo enkrat na teden iz sosednega mesta k nam učit. To je sestra Serafina. Če te še ona potrdi, si gotovo naša. Sestra Serafina je ena prvih glasbenih avtoritet v našem mestu.«

Danica se je zmedla.

»Kaj naj pojem?« se je obrnila k misijonarju. Beseda ji je prišla tako hripava iz grla, da se je morala odkašljati.

»Bodi mirna, Danica,« je segla vmes sestra Fidelis. »Zapoj katerokoli domačo pesem. Ni treba, da bi dovršeno pela, saj vidim, da si malo nervozna. Pa to nič ne de. Da le čujem tvoj glas, ostalo bom takoj presodila.«

»Gor čez jezero!« je narekoval gospod Vinko.

Zapela je. Sprva boječje in negotovo. Oči so se ji zaprle in težko je lovila sapo. Pa se je hitro našla in njen lepi sopran je lil iz grla, da je vsa soba zaplavala v njem.

Po drugi kitici je končala. Sestri sta bili poslušali s povešenimi očmi in ostali mirni kot kipa.

»Še eno!« je spodbujala sestra Fidelis.

Vprašujoče se je pevka ozrla na misijonarja.

»Ciganska sirota!«

In je zapela: »Sirota jaz . . .«

Ko je odpela, se je sestra Fidelis obrnila k misijonarju.

»Lepe pesmi morate imeti Slovenci in deklica ima brez dvojbe krasen pevski dar. Pustili nam jo boste, da jo čuje sestra Serafina.«

Kdo je bil tega bolj vesel ko gospod Vinko? Saj je samo on razumel, kakšnega pomena bo za njegovo varovanko in za slovenstvo sploh, če pride Danica nekoč iz tega zavoda kot splošno občudovana pevka . . .

»Sedaj je na vrsti, da poizvemo o dekletovi splošni izobrazbi,« je rekla sestra Anita. »To bo moja naloga. Rada bi, da bi mogle dati prej ali slej Danici spričevalo za vse razrede naše visoke šole. Potem bi mogla po štirih letih napraviti izpit iz glasbe in dobiti diplomu, ki pomeni nekako toliko kot doktorat.«

»To bi bilo krasno!« je vzkliknil misijonar in se ozrl na deklico. Zardela je in povesila oči.

Seveda moram preiskati njene dosedanje šole. Najbrž se njen evropski študij ne krije z našim učnim načrtom, toda mi smo dovolj širokogrudni in gremo dekletom iz tujih dežel radi na roko. Ako bi to nikakor ne šlo, bi mogla vseeno kot eksternistka študirati pri nas glasbo, samo diplome ne bo dobila.«

»Koliko si hodila v šolo, Danica«, je vprašal misijonar.

»Imam italijansko meščansko šolo v Trstu.«

»Dobro. Pomenita se s sestro Fidelis, v nekaj dneh bomo na jasnem. — Sedaj je pa čas, da se poslovim.«

S prisrčno zahvalo se je prijaznima sestrama poklonil v slovo. Na prigovarjanje sester ga je Danica spremila do vrtnih vrat.

Molče sta stopala po gladki poti. Misijonar je bil poln zadovoljstva in bujno svetle podobe iz Daničine bodočnosti so mu plavale pred očmi. In — ali ne bo pri tem tudi nekaj njegove zasluge — — —?

Hitro se je otresel sebične misli in se ozrl na deklico, ki je kakor dete stopala poleg njega.

»Kako ti je, Danica?«

»Oh, kako naj povem. Preveč sreče! Kdaj se vam bom . . .«

»Tiho! Še nič ni storjenega. Samo močna bodi in vse bo dobro. To je sedaj edino, kar pričakujem od tebe.«

In sta spet molčala.

Ob vratih pri cesti ji je prisrčno stisnil drobno roko.

»Danica, vrni se in bodi srečna! In to te prosim: Če ti pridejo težki hipi, vedi, da sem ti vedno na razpolago kot tvoj starejši brat, velik in močan. Pridi in potoži! Do svidenja, sestrica!«

Samo s pritiskom roke je odgovorila. Oko se ji je zbegalo in obrnila se je proti zavodu.

Misijonar je sedel v avtomobil in oddrdral. Tudi njemu so njegove lastne besede nalahko zmedle srčni mir. Odkod so se bile vzele tako nena doma? Na podoben način še ni bil govoril nobenemu dekletu, komaj rodni sestri. —

(Dalje prih.)

Olgica:

Pomlad.

Zunaj pomlad cvete.

Pa saj je tudi lani in predlani. Drevje je sklanjalo bele glave kakor pobožne deklice v molitvi; vrtovi so zadišali, južni vetrovi so prinesli ptice in njihovo pesem . . . To sem videla in srce mi je bilo mlado in belo kakor domača grlica.

Pa zame je bila pomlad tudi sredi zime: mrzle metuljčke sem gledala skoz »kno, drobne ptičice so k meni letale po drobtinice, mamica mi je pravila povesti — bila sem dete: in to je za mene pomlad.

To leto pa čutim kakor nikoli:

Vidim cvetje in nekaj me v srcu boli. Ven grem, natrgam ga polno naročje in lice in lasje se mi kopljejo v njem. Solze mi lijejo od jutra do večera. Same. Nekaj bi rada, pa ne vem kaj. Lepo mora ono biti in čudežno. In nikdar ne umre. — Vrtnica na gredi je počila . . . Kakor da je moje srce — in nekaj hoče ven, ven v božje prostorje. Kaj je tisto? Ne vem.

Zemlja je trda in nima srca. Tesno je na njej. Da sem ptica, zletela bi in nikdar ne bi nikjer postala. Samo naprej, naprej, da ujamem ono neznano, za čemer moje srce mre.

Štirinajst let štejem. Dete sem, zato nič ne vem. Povej mi ti, sestra, ki si pred menoj. Kaj je tudi tvoje srce v pomladi zbolelo? Pa zakaj? Kaj morda cvete v njem kakor na vrtni? Oj, povej mi, povej sestra!

Polne grudi imam hrepenenja, vladam vsem poljanam, vsem vodam, vsem goram. Moje kraljestvo nima mej.

Lani pa sem bila še sirota. Srce je spalo, ni romalo po svetu. Ni bolelo, nisem jokala. Zdaj pa mi srce stiska večni nepokoj, oči so mi večno mokre.

Oj, sestra, povej!

Ivanka D'Arc.

Prva polovica 15. stoletja je prinesla Francozom mnogo žalosti. Od leta 1415. so bili Angleži gospodarji v deželi. Zasedli so mesto za mestom in bilo je pričakovati, da francoski narod nikdar več ne bo svoboden.

Tedaj je zaslišala lorenska pastirica glas božji. Priprosto dekletu ni vedelo ničesar o vodstvu države, ne o dolžnostih vojskovodje, toda Bog je klical in bilo je treba iti. Tako je Ivanka postala vojak, svetovalka svojega kralja in nazadnje voditeljica armade. Vojaki so ji bili vdani bolj kakor svojemu kralju. Z njo so zmagovali, brez nje so bili poraženi. Čez par let je priprosta pastirica vodila svojega kralja h kronanju v starodavno mesto Reims. Njen cilj je bil: izgnati Angleže iz zadnjega francoskega mesta. Toda božja volja je hotela drugače. Ob zidu pariškega mesta, ki je bilo v rokah Angležev, je bila Ivanka ranjena. Obleganje ni uspelo. Naslednje leto so jo Angleži vjeli in kmalu nato je bila obsojena na smrt. Umrla je kot mučenica svojega poklica.

Odkod je zajemala Ivanka moč za svoje poslanstvo, ki je bilo kljub njenemu končnemu neuspehu za Francijo vendarle odrešilno? Prvi vir njene moči je bila ljubezen do Boga. Saj je videla Ivanka v svojem delu božjo voljo in božji klic. Njena ljubezen do domovine je izvirala iz ljubezni do Boga. Njej je bilo to dvoje nerazdružljivo. Ko je videla, da zasedajo tujci njeno rodno zemljo, je čutila, da bo to prineslo nevarnost tudi vernosti njenega naroda, kar bi se bilo prav gotovo zgodilo. Saj že vojna sama naredi neizmerno hudega. S tujim narodom pa se vrine še tuj duh, tuji jezik in tuje napake. Vsako tlačenje in vsako podjarmljenje naredi silno veliko hudega.

Ivanka je ostala iskreno zvesta svojemu Bogu prav do zadnjega trenutka. Sredi med svojimi vojaki je ostala dobra in čista. Tako dobra je bila, da so tudi vojaki, ki so bili pod njenim vodstvom, postali boljši. In mogoče je prav v tem njena najlepša zmaga: Zmaga nad slabimi vplivi, zmaga nad strastmi in pokvarjenostjo. S svojim življenjem je dokazala, da ni prav nič resnična tista čudna misel, da mora dekletu v slabi družini postati slabo in pokvarjeno. Ne, to ni potrebno. Dekletu, ki hoče za vsako ceno ohraniti lepoto svojega srca, to lahko stori. In ako to stori, je življenje in delo okrog nje posvečeno in blagoslovljeno z njeno dobroto in njenimi žrtvami.

Francija je po svojem osvobojenju na svojo junakinjo pozabila. Minila so stoletja, preden se je narod spomnil dolžnosti hvaležnosti. Danes pa je to pozabljeno. Ivanka ima čast oltarja in srce svojega ljudstva. Tisti, ki so ostali verni, jo ljubijo kot zvesto služabnico božjo, ker jo ljubijo kot svojo dobro sestro, ki v božji slavi prosi za srečo in vero svojega naroda. Tudi neverni jo ljubijo. Njim je narodna junakinja, ki je v zvestobi do domovine žrtvovala najdražje, kar je imela, svoje življenje. Praznik Ivanke d'Arc je danes tudi francoski državni praznik. Hiše so ta dan okrašene, delo počiva in proslave se vrše. Najlepše je v Orleansu, kjer je Ivanka dosegla svojo največjo zmago. (Po tem mestu je dobila tudi svoje drugo ime »Devica Orleanska«.)

Kaj naj bi bila Ivanka slovenskim Orlicam? Vzor junaštva brez dvoma: junaštva, ki se kaže v zvestobi do Boga in do domovine. Vzor čuvarice največje lepote narodovega bogastva, njegovega poštenja in časti. Orlicam ne bo treba v boj z mečem in puško, a morale bodo v boj za čistost srca in za zvestobo do Boga. Zato bodo morale v šolo velike francoske »Orlice«, Ivanke, device Orleanske.

V vsako hišo Vigred!

OD SRCA DO SRCA

(Pomenki z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Srečna. O tako daleč si prišla! Iskreno pozdravljena! Zelo vesela sem bila Tvojega pisma in vseh poročil. Zdi se mi, da Te je kar Bog poslal M. družbi kot solnčni žarek. Le sij in razveseljuj vse in povsod, kamor prideš! Da si vesela in dobre volje, je pač dobro znamenje za Tebe in razumem prav dobro, da Te imajo vsi radi. Vaše število — 70 — res ni posebno častno; pa upam, da se bo pomnožilo, ako poiščete in privabite še drugih. Prav je, da v odsekih skrbite tudi za zabavo; saj, kakor slišimo, tudi cerkvene organizacije niso varne. So pa pač še edino torišče slov. življa; zato: le zvesto držite skupaj! Da so Ti poverili male, je kaj lepo, saj pristojak k njim, vesela mlada mamica! Nabavi si knjigo »Mati vzgojiteljica«, ki izide ta mesec v novi, tretji izdaji pri nas; za vzgojo malih Ti bo v korist. In še se oglasi, da vem, kako Ti gre delo izpod rok!

Pomladni zvonček. Prav je, da si prišla k nam, da se kaj pogovorimo! Veseli me, da si vneta Orlica in pridno deluješ pri krožku. Seveda imaš pa v krožku že kar domovinsko pravico, če si začela že kot gojenka. Pripomniti pa moram, da ni prav, če iščeš pri krožku le zabave in razvedrila. Krožek nudi mnogo več. Ako izvaja in izpolnjuje vsa navodila Orliške zveze, ako se članice udeležujejo tečajev, ne samo telovadnih, ampak tudi prosvetnih, ako se vestno pripravljajo za tekme in poslovne izpite, leto za letom, jim je krožek nadaljevalna šola in življenska visoka šola. Nimamo namreč Slovenke nobenega drugega društva, ki bi skrbelo tako za našo izobrazbo, kakor je Orliška z vsemi svojimi izobraževalnimi napravami. Tega bi se morali zavedati vsi, tisoči članstva in z veseljem izrabiti vsako priliko, ki se jim iz centrale nudi tolikrat na leto. — Kar se pa tiče Tvojih osebnih zadev, je pa pač tako, da s Tvojimi leti že moraš pričeti misliti na svoj bodoči poklic. In ker se Ti že kažejo razne možnosti in izgledi, je pač treba resnega preudarka. — Kolikor Te poznam iz pisma si dobro in značajno dekle; zato Te te stvari ne razburjajo, kar je pač veliko vredno. Da se zatekaš k Bogu in Mariji po pomoč, mi je pa dokaz in poročilo, da boš pravo zadela. Seveda pa mi moraš še pisati, da bom vedela, kako boš izbrala! Pri molitvi se Te bom večkrat spomnila!

Jasna. Prav lepa Ti hvala za prijazne spomine na materinski dan, za godovna in velikonočna voščila. Veseli me, da Ti je moj odgovor prinesel vsaj malo jasnosti. Da se stvar lepo razvija in da si zadovoljna s tem, je pač očitvidna pomoč božja. Bog daj, da srečno izpelješ! Piši mi zopet kmalu!

Cvetana. Tvoje res misijonsko delovanje med mladino me iskreno veseli. Delaj v tej

smeri, kolikor največ moreš, saj to je Tvoj prvi poklic! Da imaš že s tem, ko Te nedolžne otroške oči gledajo kot svojo mamico, največje plačilo, prav rada verjamem. Osrečuje naj te zavest, da jih vodiš k Kristusu, ki je rekel: »Pustite male k meni!« — Prav je, da skrbiš za nadaljnjo izobrazbo! Francoskega čtiva ima Prosvetna zveza v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5, prav mnogo na razpolago. Skoro vsak teden prinese »Slovenec« prirastek novih, knjig Prosvetne zveze; tam si lahko ogledaš in izbereš. Ima pa tudi P. zv. imenik vseh knjig v knjižnici, ki ga lahko dobiš. — Omenjene knjižnice Ti ne priporočam, ker imamo lastno v P. zv. — Ako se odločiš za izposojilo, se lahko obrneš na našo urednico (A. Lebar), ki Ti bo radevolje oskrbela. — Da si ob tako prijetne popoldneve, je pa res škoda. Le mnogo čitaj, da se ti obzorje razširi! Seveda tudi na Vigred ne smeš pozabiti! — Poslano sem oddala uredništvu Vigredi in Orliča, upam, da je prav? Bog te živi!

Skrita-nepoznana. O, Ti neumni otroček Ti! Kaj misliš, da so v našem kotičku samo bogate in izobražene gospodične? Kaj še. Samo nam imajo prostora vse, ki stremijo za tem, da postanejo in ostanejo dobre in pridne. In iz Tvojega pisma vidim, da taka si in hočeš ostati. Zato dobro došla tu pri nas! — Da se temeljito pozdraviš in zopet začneš delati v krožku, pa moraš mnogo na sonce in dober zrak! Varuj se prehlajenja! Piši mi pa kmalu, kakor obetaš! Bog živi!

Sonja. Vse mi lahko poveš, ubogo dete, in mnogo mi moraš še povedati, da Te bom prav razumela! Tvoj slučaj je eden onih, ki smo jih pri nas že obravnavale. Vidiš, to je pač tako, da se ljubezen ne dá prisiliti in da celo tedaj, ko je že tu, še Nekdo, ki vodi človeška srca, lahko z enim hipom vse izpremeni. In tu prav nič ne pomaga, da se človek zaganja Vanj in hoče nekaj izsiliti, kar je Vsemodri drugače namenil v svojih večnih načrtih. Verjamem Ti, da Ti je hudo, neznosno, vendar si moraš kot katoliško dekle biti svesta, da je imel tu Bog svoje prvotne pravice, ki mu jih niti v misliš ne smeš kratiiti. Uverjena bodi tudi, da bo ta srčna bolest polagoma izgubila svojo ost in bo rana manj boleča in skeleča. Morebiti ima Bog za Tebe pripravljeno nadomestilo in to tem gotovejše, čim vdanejšje prenašaš. Poskusi ob tihi uri pred tabernakelnom izreči resnično in iz dna duše: »Gospod, tukaj sem; naredi z menoj, kar hočeš!« Vem, da je to težko, a umirilo Te bo. — Piši mi, kako Ti bo poslej!

Rdeča roža T. Upam, da si našla odgovor v zadnji Vigredi. Ker si zaradi jasnosti morebiti izpremenila svoje mnenje, Ti na zadnje pismo ne odgovorjam obširneje. Ako želiš razgovora o vsem napisanem v prihodnji številki, mi piši! — Tvoj sklep: moram, hočem je povsem pravilen. Ali pa si pripravljena tudi na grenkosti, ki pridejo po sladkosti? Saj na svetu nikjer ni stalnosti. Misli tudi na to! Bog!

Gladiola. Revica, tako si moraš hraniti, da plačaš svojo ljubo Vigred! Vidiš, pa je potem tako Tvoja, ker Ti ve toliko lepega povedati. Da si posnemala Stano iz Rožnega doma, je pa res lepo. Čujem, da se mnoge Vigrednice trudijo posnemati Stano in da jim to tudi lepo uspeva. Zato bodimo hvaležne Francki G., ki nas tako lepo vodi po Rožnem domu. — Pomilujem Te, da Ti je požar uničil lepi dom, vendar upam, da ga z združenimi močmi zopet postavite in da boste vsi skupaj srečni v novem domu. Posvetite ga Kristusu Kralju, da bo zares srečen! — Tvoja leta Te še prav nič ne silijo v zakon. Sploh se ne smeš siliti, kajti prisiljena reč ni nikoli nič prida. Za srečen, od Boga blagoslovljen zakon je treba enotnosti srca in duše, zlasti pa enotnosti v najvišjih in najsvetejših rečeh. Če tega ni, potem ne stopaj v zakon! — Seveda mi moraš še pisati in nisem prav nič huda, ker si mi toliko napisala.

ROŽNI DOM

Francka Tolminčeva:

Marija vabi . . .

Naša Zinka je že nekaj tednov sem zelo resna in zamišljena. Smili se mi in rada bi ji pomagala — toda Zinka je močna in bo pač sama izvojevala zmago.

Nebeška Mati, majniška kraljica kliče in vabi: vse dobre, čiste zemeljske otroke bi rada privabila, da bi jim bila Gospa, Zavetnico in Mati. Tudi Zinko kliče, tudi njej bi bila rada dobra in skrbna mamica.

Dokler je bila naša sestrica še osnovnošolska učenka, je z nekako zavistjo gledala kongreganistinke. Mislija je, da sama v majniku ne sme tako blizu šmarničnega oltarja kakor pa Stana, ki je Marijina hči. Zdelo se ji je, da smejo družbenke bolj zaupno pristopati k obhajalni mizi, ker je Jezus po materi Mariji njihov božji brat. In si je domišljala, da so družbenkam premagovanja lažja in da z večjim navdušenjem vršijo dobro, ker jih vedno in povsod spremlja in podpira mati Marija.

Čudno, da more človeka tako premočiti družčina! Odkar kot nižješolka občuje s tovarišicami iz višje gimnazije, Zinka nekako manj hrepeni po kongregaciji. So sicer tudi med višješolkami dobra dekleta, katerim je Marija najboljša Vzornica in Mati. Toda te vrše skrbno in zvesto svoje dolžnosti in se s tem nikdar ne hvalijo. Še manj se jim pa katerikrat sanja, da bi debatirale o prostovoljno sprejetih dolžnostih ali da bi se pritoževale čeznje. Kdaj pa se dober otrok upira in zabavlja, kadar mu zemska mati ukaže kakšno delo?

Hudobni duh pa ne miruje . . . Zato Zinka nikakor ne more pozabiti, kako ji je Nada, tista, ki ob zadnjih duhovnih vajah ni znala moliti rožnega venca, dejala: »V naših časih izkazujemo Mariji preveliko, skoraj božansko čiščenje. Vedno in vedno molimo Mariji v čast; zakaj bi jo potem še posebej čistili v kongregaciji?«

Pa Mira, tista, ki najde čas za ondulanje in pudranje, se je večkrat jezila: »Šola nam naklada preveč dela; toliko, da ga skoraj ne zmoremo. Tisti prosti časek pa, ki ga najdem za razvedrilo, naj bi po

---

Darujte za Vigredin tiskovni sklad!

Poravnajte naročnino!

Draga. Pismo sem prejela; torej je bil pravi naslov. Prihodnjič lahko pišeš na isti naslov.

Zalostno srce. Prav je, da slediš ukazom srca, vendar ne sme govoriti srce samo, ampak tudi pamet. Ker pa je zaljubljen mlad človek bolj pripravljen slediti samo srcu, morajo v drugem oziru skrbeti zanj pametni in resni ljudje, mladost pa naj jih posluša. — Ne bo odveč, če tudi Ti tako storiš. — Rada dovolim, da se oglasiš še večkrat. Pozdravljena!

Viktorija O. Prav, da se učiš. Rada pa Ti verjamem, da Ti je dolgčas, pa le potrpi! Vsaka šola nekaj stane. Lep pozdrav!

Stanislava. Torej si se res prestavila? Veseli me, da si zadovoljna v službi in se radi imate. Zaradi druge zadeve pa rečem le toliko: dana beseda naj Ti bo sveta! Pokaži, da ima tudi dekle častno besedo. Bodi pridna, dobra in poštena in izroči vso zadevo Bogu, pa bo vse prav! Gotovo mi piši, da vem, kje si!

Solnčnica. Zakaj si neki raztrgala pismo? Piši kakor Ti potreba narekuje, pa bo prav! — O, saj imamo prelepe narodne noše: gorenjsko, belokranjsko, štajersko, prekmursko. Čemu naj se vнемamo za popačene narodne noše, ki niso nič naše, ampak čisto tuje. Slabega in tujega blaga ne kaže priporočati. — Glede knjig, ki bi jih rada za knjižnico, pa ob priliki bolj natančno piši! Lep pozdrav Tebi in vsem dekletom okoli Tebe!

Vsem ostalim. Odgovorila sem na pisma, ki so došla do 20. marca. Prosim potrpljenja do prihodnjič, ker ni samo naš kotiček v Vigredi. Vsem lep pozdrav!

katehetovem mnenju porabila za molitev in poslušanje verskih govorov! Kaj še! In če bi bili vsaj govori taki, da bi jih bilo vredno poslušati! Tako pa . . .«

Mira posluša one moške sošolce, ki se norčujejo iz »Marijinih devic«. Tem se boji zameriti, kajti za tarčo njihovih zbadljivk ne bi bila rada. Seveda, to pa pove sama, da je zelo zaposlena. Zato ne utegne priti k nobenemu družbenemu govoru, da bi ga šele potem pravično presodila. In ji še nikdar ni prišlo na misel, da bi vprašala za svet sošolko-kongreganistinj, katera bi ji gotovo razložila:

»Marijina družba ni zato, da bi mlade ljudi vklepala v spone in jim jemala svobodo. Marijina družba je le organizacija idealistov, ki prostovoljno obljubijo, da hočejo biti tako čisti, tako požrtvovalni, tako stanovitni v dobrem, kakor njihova vzornica Marija. In zato, da bi nam ona bolj pomagala v borbi proti strastem in slabim nagnenjem, smo jo naprosile in izvolile za svojo mater: največ usmiljenja in ljubeznivega potrpljenja ima pač mati s svojimi otroki. In ker je kongregacija vendarle verska družba, imamo duhovnika za voditelja. Sami bi se lahko motili ali pa bi s svojo pobožnostjo zašli na napačno pot: preveč ali premalo. Da pa ostanemo zvesti in dobri otroci, zato nam pri sestankih duhovnik kaže pravo pot, nam razlaga naše dolžnosti in nas svari pred nevarnostmi. Pot Marijinih otrok je včasih strma in me skoraj omahujemo; tedaj mora duhovni voditelj trdnejše poprijeti vajeti. Baš to pa nekaterim ni všeč in zato kritizirajo govore.«

Naša Zinka noče vstopiti v kongregacijo, ker je že običajno, da so vsi otroci iz Rožnega doma kongreganisti. Tudi zato ne, ker je njena najboljša prijateljica kongreganistinja in ne more odreči njenim prošnjam. Trmasta in odločna je Zinka res, da bi postala družbenka v znak nekakšnega protesta, ker se fantje iz njih norčujejo, to se ji pa zdi kar bogokletno. Ako se bo ona odločila, bo to storila iz boljšega, čistejšega namena; ako bo ona obljubila, bo zvesto držala vse življenje.

V majniku Mati Marija prav posebno vabi in kliče vse one, ki hočejo ostati čisti in dobri, naj se zatečejo pod njeno var-

stvo. Prav nič ne dvomim, da bo še letos klečala Zinka pred šmarničnim oltarjem in prisegala: »Izvolim te danes za svojo Gospo, Zavetnico in Mater!«

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Gospodinjstvo.

Kurjava in kurivo. (Nadaljevanje.) Nič manj važno kot dobra kurjava, je tudi dobro kurivo.

Kurivo naj bo vedno suho. Sveža, mokra ali trhla drva gore slabo in dajo malo toplote. Takega kuriva se porabi mnogo več, nego suhega. Gospodinja pa izgubi pri tem tudi veliko dragocenega časa, ker se sveža ali vlažna drva nerada vnamajo in počasi gore. Skrb gospodinje torej bodi, da se les za drva poseka toliko prej, da se do uporabe dobro posuši.

Drva naj bodo na primerno dolga polena razžagana. Za štedilnik naj bodo prav kratka in drobno cepljena, ker tako več zaležejo. — Če so polena predolga, se ž njimi peči poškodujejo.

Kuriva je več vrst: drva, premog, šota, koks, gorilni špirit, plin, petrolej, elektrika. Vrednost kuriva presodimo po tem, koliko toplote proizvajajo tisto kurivo.

Drva so trda in mehka. Trda so gostejša, počasneje gore in dajejo več toplote kakor mehka.

Najprijetneje je kuriti s trdimi bukovimi drvimi. Ker dajo veliko toplote, so sorazmerno najcenejša. Seveda velja to slednje le za kraje, kjer drv ne primanjkuje.

Mehka drva so manj izdatna. Ker se rada vnamajo, se ž njimi lažje in hitreje zakuri.

Plavna drva, če se tudi na solncu in zraku osuše, nimajo nikoli tiste kurivne sile kakor druga drva. Seveda so tem slabše, čimdalje so bila v vodi.

Premog, posebno črn, je najizdatnejše kurivo. 1 kg črnega premoga daje 6500 enot toplote, t. j. 1 kg črnega premoga segreje 65 l vode od 0° do 100° C. Zaradi velike kurivne sile je treba kuriti ž njim previdno, da peči ne razpokajo. — Pri nas kurimo večinoma rjavi premog, ki daje komaj do 4000 enot toplote. Premog dela veliko pepe'a in saj; kr razvija tudi precej plina, se v sobah zrak hitro skvari. Tudi kovinasti predmeti, ki so v sobah, kjer se veliko s premogom kuri, izgube svoj naravni lesk, zavese pa potemne.

Poleg črnega in rjavega premoga imamo še »brikete«, ki jih delajo iz premogovega prahu, pomešanega s smolo. To kurivo je precej drago in se rabi le za kurivo v sobnih pečeh.

Koks je oglje, ki ostane od premoga iz katerega se proizvajajo svetilni plin. Daje skoraj toliko toplote kot črni premog in gori

brez vsakega duha. Koks se uporablja večinoma le v industriji.

Šota se nahaja v močvirnatih krajih. V Sloveniji jo imamo samo na ljubljanskem barju. Šoto režejo v štirioglatih kosih iz tal. Dobra šota daje prebližno toliko toplote kakor mehka drva, zapusti pa veliko pepela. — Premog, koks in šota gore le v pečeh, ki močno vlečejo.

Kako kurimo, da kuriva ne žgemo po nepotrebem? V štedilnik in pod kotel zakurimo precej pri vratih da se ves plamen razmahne v kurišču oziroma objame kotel. Če zakurimo v sredi kurišča, odhaja veliko toplote (plamena) prehitro v dimnik. V štedilnik kakor v peč zakurimo dobro, da se takoj segreje. Pozneje nakladamo po malem, tako da pristavljene jedi počasi vro.

Ko ponovno nakladamo na ogenj, ne sme biti v kurišču nakopičenega preveč pepe'a, zlasti če kurimo s premogom. To bi onemogočalo dohod zraka, iz katerega dobiva kurivo kisik, ki je potreben, da kurivo sploh gori.

Premočno kurjenje sobnih peči ni samo potrata kuriva, škodo trpe tudi peči, ker vsled hude vročine razpokajo; ogroža pa tudi zdravje stanovalcev.

Ko kurimo sobe, se je ozirati zlasti na osebe, ki v sobah prebivajo. Stari ali bolehnih ljudje in taki, ki pri svojem delu veliko sede ter majhni otroci, potrebujejo 14—16° C toplote. Mladi ljudje in pa taki, ki se veliko gibljejo le 11—13° C. Spalni prostori naj bodo kurjeni malo manj.

Primerno toploto v stanovanju določimo najlažje s toplomerom, t. j. priprava, s katero merimo toploto v stanovanju in na prostem. V nobeni hiši naj bi toplomer ne manjkal.

Kuhinjski recepti.

Mesni kruhki. $\frac{1}{4}$ kg sesekljane ali zmletega govejevega ali prašičevega mesa, eno staro, v vodi namočeno in ožeto žemljo, eno jajce, pol žlice drobno zrezane čebule, za nožovo konico popra in malo soli dobro premešaj in napravi okrogle, za prst debele hlebčke. Potresi hlebčke s kruhovimi drobtinami in jih peči na razbeljeni masti pol ure. — Primerna jed k solati ali kompotu.

Rezanci s prekajano svinjino. $\frac{1}{4}$ kg prekajane in kuhane svinjine prav drobno reži. V slani vodi skuhaj $\frac{1}{4}$ l širokih rezancev, jih odcedi in stresi k zrezani svinjini. Dodaj še 2 žlici kis'le smetane ali presnega masla, kruhovih drobtin in vse skupaj dobro premešaj; deni v pomazano kozico ter postavi za eno uro v vročo pečico.

Čmoki iz kvašenega testa. V lonček deni 4 žlice mlačnega mleka in 2—3 dkg kvasu ter pusti, da vzhaja. V toplo skledo deni 1 l presejane moke, vlij vanjo $\frac{1}{4}$ l mlačnega mleka, 2 žlici raztopljenega presnega masla, žlico sladkorja, eno raztepeno jajce, malo soli in drobno zrezane limonove lupine. K temu vlij

še vzhajani kvas ter stepaj testo s kuhalnico, da bo gladko. Nato ga postavi na toplo. Ko je testo vzhajalo, ga zajemaj z žlico in oblikuj na deski, potreseni z moko, v enake za oreh velike. Polagaj jih na desko ter pusti, da še malo vzhajajo, nakar jih kuhaj v vreli vodi 8—10 minut. Posoda, v kateri jih kuhaš, mora biti dosti velika, ker zelo narastejo. Kuhane potresi z ocvrtimi drobtinami in daj takoj na mizo kot samostojno jed, s solato ali omako.

Krompir v papriki. 10 krompirjev olup, zreži na drobne kocke, operi in deni v kozico, v kateri si na masti zarumenila 2 žlici čebule. Krompir osoli, potresi s papriko (poljubna količina) in kumno ter pokrito duši pol ure. Med dušenjem večkrat prilij vrele juhe ali vode. Preden odstaviš, primešaš lahko šebledorumenno prežganje od 1—2 žlic moke.

Naš vrt.

V maju in juniju je najvažnejše vrtno delo pletev, okopavanje, osipavanje, zalivanje in škropljenje. Plevel najbolj ogroža razvoj rastlin. Zato ga je treba sproti zatirati. Okopavamo zlasti one rastline, ki so se že primerno razvile. Z okopavanjem rastlino v rasti krepko podpiramo. — Zalivajmo le v jutranjih urah ali zvečer. Od pravnega zalivanja zavisí ves uspeh našega dela.

Sejemo še fižol, redkev, kumare, buče, poletno endivijo, špinačo. Presajamo razno zelje, karfijole, solato, podzemeljske kolerabe, peso, por in paradižnike.

Tudi cvetličnih gredic ne smemo pozabiti. Preden cvetlice presadimo, moramo vedeti, kakšna lega je tej ali oni vrsti najbolj prikladna in kako obsežna bo rastlina, ko se razraste.

Vzgojeslovje.

Prosto iz italijanščine A. Š.:

OTROŠKA RAHLOČUTNOST.

(Pisma Mariji.)

7.

V zadnjem pismu sem ti govoril o potrebi otrokovega zaupanja v samega sebe. Njegov pravičen in harmoničen razvoj pa predpostavlja še neko drugo zaupanje, ki bi moralo biti slepo in neomajno — zaupanje v starše.

Govorim, če nima otrok tega zaupanja! Saj je tako potreben obrambe in zaslombe, ker se zaveda lastne šibkosti, tone v neodločnosti in je podoben čolnarju z razbitim čolnom. Da dosežeta to zaupanje, se morata oče in mati približati otrokovi duši, skušati morata prodreti v njo in jo razumeti. Morda je ta zahteva prevelika za očeta, preobloženega z drugimi skrbmi, a vsaj matere bi ne smele zanemarjati te dolžnosti. Mesto tega pa ima večji del mater razne predsodke o otrokovi

SV. DEVICA ORLEANSKA
ZAŠČITNICA SLOVENSКИH ORLIC

duševnosti in značaju ter misli, da si vsi otroci sličijo in je torej tudi vzgoja pri vseh enaka. Čudno se morda glasi to, a vendar pretvarjajo v svojem naziranju pravo otroško duševnost in jo nočejo spoznavati v njeni resničnosti. Prav to, da ne znajo prodreti v otroško dušo, je vzrok, da v splošnem ni tistega najglobljšega zaupanja med materami in otroci. Poglejmo nekoliko okrog, zlasti si ogledjmo deklice, s katerimi se pečamo v podrobnem. Mar poznaš ti kakšno, ki bi bila res nekaka prijateljica svoje matere? Tudi tista, ki ji je najbolj priljubljena, bo razodela svoje najgloblje skrivnosti rajši prijateljici kot pa materi. Zdi se ji, da jo mati ne razume, da ji je silno daleč, ločena z nepremostljivo pregrado. Mati sama lahko odstrani to mejo, s tem, da ne meri trdovratno hčerkinih misli in čustev po svojem kopitu, nego skuša zatajiti samo sebe, spojiti se s hčerkinjo dušo, jo razumevati, spoznavati njene misli in čustva. Slutim sicer, da hčerka ne bo razodela svoji materi prav vsake misli, pa naj ji še tako popolnoma in brezpogojno zaupa. Neka pritažena sramežljivost in večkrat tudi strah, da bi nežna mati ne trpela radi njenega razkritja, branita hčerki razodeti se popolnoma tudi najbolj prizanesljivi in ljubeči materi. Vendar pa so v življenju hipi, ko premaga potreba razodeti vsaj del svojih misli in trpljenja tudi najglobljo sramežljivost in vsak strah, da bo trpel kdo radi tega. Kakšna tolažba je za mlado hčerko, če more v takih trenutkih potožiti materi.

Vsaka deklica pride v ono težavno in viharo dobo, ko postane občutljivejša in čuti v sebi ogromno potrebo ljubezni. Večkrat se izprevrže ta potreba v neko živo, silno, večkrat pretirano čustvo prijateljstva, ki ji privre iz duše in v svojem bistvu ni drugega kot prvo občutje ljubezni. V njej je skrita potreba ljubezni, manjka ji le še pravi predmet ljubezni, ali pa se ji moški ne zdi še vreden tega. (Morda vsled nezavestnega nagonskega odpora proti njegovu poznejši nadvladi.) Tako se pretirano nas'oni na kako prijateljico, ki pa je lahko tudi njena vzgojiteljica ali učiteljica. Dasi se radi tega še ni treba razburjati, bi matere vendarle morale paziti na to čustvo. Če najde hčerka v materi sami prijateljico, si ne bo več tako želela drugih prijateljev.

Če se celo pri odraslih pojavi večkrat siloma potreba materinega varstva in opore, kakšno čudo je, če je stalna pri otrocih? Saj se ti še ne znajo braniti trpljenja tako kot odrasli. Mati je njih obramba, branik proti sovražnikom. V svoji naivni zapuščenosti so uverjeni, da je ni na svetu bolesti, katere bi jih mati ne mogla oteči. Gorje, če jih mati prevara v tem zaupanju! Otroška duša se ji hitro zapre. Sadove tega opazimo pri otrocih in mladostnikih zaprtega značaja, katerih radost je revna, ker je ne delijo z nikomur in katerih trpljenje je neznosno, ker ga nosijo zaprt v sebi. Spominjam se še tistega mojega sošolca, o katerem sem ti zadnjič pisal, in

ki je nepopisno trpel, radi učiteljskega sovraštva in nagajanja součencev. Nekega dne sem mu rekel: »Zakaj ne poveš materi?« Pogledal me je žalostno: »Ne morem.«

Če bi pa bila mati njegova prijateljica in zaupnica, bi premagal svoj strah in ponos, razodel bi ji svoje trpljenje, in ona bi ga bila odstranila iz kroga tistih ljudi, ki so zastrupljali njegovo mladost.

Samo če prodre mati v zadnje globine otrokove duše, ga bo lahko obvarovala bolesti!

ORGANIZACIJA

Sestre sestram.

Kroček Ziri. Smrtni spomin s. Fr. Možini, srenjski načelnici. Mlada si bi'a, tako mlada, Franče, da je vse v tebi pelo zdravja in moči in hrepenenja. Pa je nena doma prišla bolezen. Legla si! Predno smo se dodobra zavedle, so te odpeljali v bolnico. Vpraševale smo v skrbi in ljubezni, kako je s teboj, kdaj se vrneš v naše vrste, zdrava, vesela in delovna. Pa smo izvede: »Vsaj umrla bi rada doma!« Dovolj smo izvedele draga Franče. Res so te pripeljali nazaj bolno, hudo bolno. Zapeklo nas je v srcu. Upale smo, tudi ti si upala, vsaj tedaj, ko je bolečina za hip utihnila. Zaman! Bog je hotel drugače in njegova volja je sveta!

Ko je vsak večer sijala zarja tam zunaj, ko so zažarele temne rože na oknih, si prisluhnila v daljo. Tam od daleč, daleč te je nekaj klicalo. Tvoje oči so zažarele v tajnem hrepenenju. Iz večnosti je bil ta klic, razumela si ga in se mu nasmehnila.

Prišel je 18. februar. Zvečerilo se je in večerna zarja je dahnila na belo posteljo, na tvoj obraz, v tvoje srce.

Poklicalo je v daljini in vedela si, da kliče zadnjič. Cutila si, da prihaja do tebe odrešenje: dohrepnela si, dotrpela si. Očeta in mater in brata si imela ob sebi, Boga v sebi in lahko ti je bilo umreti!

Mnogo smo izgubile s teboj, draga Franče, mnogo je izgubil kroček, je izgubila srenja. To vemo me! A ne bomo jokale za teboj! Saj je tam za gorami veliki dan, tam za gorami je mladost... In ti si tam v večni mladosti. Prosi za nas ljubljenja Franče, da rastemo v dobrem, prosi za našo srenjo, da procvita, raste v moči. Bog s teboj, sestrica naša...

Konjice. Gotovo mislite, da smo konjiška dekleta zaspala. Pa nismo! Ceravno se ne oglašamo tako pogosto, pa vendar si ne smete misliti, da je tukaj izumrl «Orliški kroček». Prav pridno delamo na društvenem polju. Imamo tudi redne sestanke. Tudi naš naraščaj se zelo razvija in šteje mladenk 15, gojenk 17. Nas članic pa je 21. — Telovadimo vsak petek in v nedeljo po večernicah, v naši dvo-

rani, ki je nadvse lepa. Povabimo Vas, da pridete pogledat.

Tudi Vigred je zelo razširjena. Komaj čakamo na novo številko.

Začele smo se pripravljati na Materinski dan, ki bo 25. marca. Edino ta dan v letu je posvečen našim skrbnim materam. Torej skrbimo, da ga čim lepše proslavimo!

Pozdravljamo vse sestre Orlice in jim kličemo: Bog živi!

Loče pri Poljčanah. Tudi naš krožek je letos praznoval »Materinski dan«, pod vodstvom novega voditelja č. g. Cirila Poderžaja. Na sporedu so bile sledeče točke: 1. Povsod Boga. 2. Otvoritev. 3. Pomen Materinega dne (č. g. župnik). 4. Naše najvišje (deklamacija). 5. Trije zgledi Materine ljubezni (govor). 6. Tvoje roke, o mati (Vigred 1927, št. 3). 7. Sladkosnedna Stanka (šaljivi prizorček). 8. Devica Marija pri studencu (legenda). 9. Marijino veselje (govor). 10. Šiba (recitacija gojenke). 11. Materam (govor). 12. Mlada mamica in zdravnik (šaljiv prizor s petjem). 13. Orlovska himna.

Obisk je bil zelo dober. Sicer prostorna župniška pisarna je bila s hodnikom vred nabitó polna in je obžalovati, da ni na razpolago večjega prostora. Kdaj bodo dobile Loče potrebni Društveni dom? — Ugajale so posebno točke: »Materam«, govor, ki je ganil naše mamice do solz; »Šiba« in »Mlada mamica in zdravnik« sta nudili nekaj za smeh. Bog živi! Tajnica.

Iz orliške centrale.

Praga kliče neutrudno, vedno glasneje, prisrčneje. Veliko je že število priglasenk, vendar je še mnogo, mnogo naših deklet in žena, ki se niso še priglasile, ki še premissljujejo: iti ali ne iti? Sestre, proč omahovanje in kolebanje, kratko in malo: »Pojdem!«

Vsaka udeleženka bo našla v Pragi udeleževanje zase: telovadkinja pri tekmah in nastopih, druge na raznih zborovanjih — saj se vrše v okviru Svetovačlavskih dni Orlovstva tudi številna zborovanja, kakor:

Zborovanje katoliškega dijaštva, mednarodno zborovanje poljedelcev, krščansko-socialnega delavstva, župnih ciril-metodijskih društev, zveze češkoslovaških legionarjev, obrtnikov, zborovanje katoliške mladine, češkoslovaških bogoslovcev in vsega slovanskega katoliškega učiteljstva. Zlasti ne smemo prezreti zborovanja katoliških žena in deklet, h kateremu nas tako toplo vabijo češke žene! Vse, prav vse bomo našle na teh zborovanjih novega navdušenja, nove poživitve, saj bodo številne vrste naših soborilk vseh bratskih slovanskih narodov budile v nas samozavest, nam vlivala novega pogauma v naši borbi.

Da omenim: pred glavnimi zletnimi dnevi se vrši v Pragi tudi zlet češkoslovaškega naraščaja. Z veliko požrtvovalnostjo so omogočile zlasti češke Orlice udeležbo vsakemu naraščajniku, naraščajnici. Vsakemu, ki se zanima za napredek in razvoj Orlovske orga-

nizacije, naše in češke, bo ta nastop najmlajših boriteljev za svete ideje Orlovstva, nov svedok, da »k solncu, svetlobi Orel hiti«.

Besedo našim telovadkinjam: Le dva meseca, sestre, nas ločita od nastopa. Izpolnimo ta čas z neprestanim vezbanjem lanskih in letošnjih prostih vaj. Vsaka telovadkinja doprine s svojo izvedbo nov kamen k zgradbi, nov prispevek k manifestaciji Orlovstva v Pragi.

Ali se bomo dekleta in žene udeležile tudi javnih manifestacij, sprevedov itd.? Gotovo, na vsak način! Orlice v novih krojih, nečlanice v narodnih nošah. Slovensko žensvo mora biti na tem zletu številno in častno zastopano!

Gledam spreved v Pragi: Med inozemskimi gosti močne čete slovenskih Orlov: gozd rdečih srajc. In med njimi prožnega, lahkega koraka slovenska dek'eta. V resno-dostojanstvenem kroju s tradicionalnim slovenskim pokrivalom »pečo« vzbujajo pozornost in občudovanje pri gostem špalirju gledalcev, vzbujajo navdušenje; pozdravi, živio-klici spremeljajo slovensko Orlico...

Nagrado v obliki knjige »Slovenska kuharica« so dobili ti-le najpridnejši nabiralci novih naročnikov za »Vigred« 1929: Presetnik Franc, Dobrepolje; Marija Rezar, Juršinci pri Ptujju; Ivanka Jerman, Šneberje; Por Milka, Ljubljana VII.; Por Vida, Ljubljana VII.; I. Hornböck, župnik, Mežica; Matí Klementina, uršulinka, Škofja Loka; Milka Pospšil, Loški potok; Minka Regulj, Motnik. — Knjigo »Dom« so prejeli: Jožica Arhova, učiteljica, Boh. Bela; S. Patricija Murn, žen. bolnica, Novo mesto; Marija Kvaternik, Stari trg; M. Jernejc, Moste, p. Jarše; Videnič Marija, Ljubljana; Jenič Albina, Podgrad, Novo mesto; Matilda Leskovar, župnišče, St. Ij, p. Velenje. — Knjigo »Valerija« so dobili: Sestra Rozalija, Ptuj; Vakovnik Po'onica, Ljubljana; Pavla Jammik, Sela, p. Šovenjgradec; Bricelj Francika, Ljubljana; Zalka Kolšek, Letuš, p. Šmartno na Paki; Píkl Terezija, p. Mozirje; Tepeh Micka, Sv. Križ, p. Zg. Sv. Kungota; Šolske sestre, Dol. Lendava, Prekmurje; Jerala Franc, Podbrezje; Torkar Anton, kaplan, Sv. Križ pri Kostanjevici; Neža Goličnik, Rečica ob Savi; Andrej Kočjan, Leše 39, p. Brezje; Irma Kren, ki naj pošlje naslov! — Poleg teh pa jih je cela vrsta tudi še pridobila zahtevano število novih naročnikov, ki pa niso izpolnili zahtevanih pogojev in zato nabirateljem nismo mogle postreči z nagrado. — Vsi pa naj bodo prepričani, da so se trudili za dobro stvar!

Kmetijsko-gospodinski tečaji. V času od 7. januarja do 20. marca so se vršili še trije desettedenski kmetijsko-gospodinski tečaji, namreč II. v Vel. Laščah, II. v Dobrepoljah in v St. Pavlu pri Preboldu; tudi tu so imeli zdaj že drugi tečaj, prvega so imeli l. 1925. Vsi trije tečaji so prirredili ob sklepu lepo razstavo kuharskih izdelkov in ročnih del. Od blizu in daleč so ljudje hodili gledat, kaj so se tečajnice naučile.

Na mnoga vprašanja glede tečajev sporočamo, da Orliška že zdaj sprejema prijave za tečaje v prihodnji jesenski in zimski seziji. Kjer nameravajo privediti tak tečaj, naj se obrnejo po pojasnila na Orliško zvezo v Ljubljani, Ljudski dom. Vsa naša dekleta naj se poslužijo ugodne prilike, da se izvezbajo za res vzorno gospodinjstvo.

»Mati vzgojiteljica« je izšla v novi, t. j. tretji izdaji. Vsaka Vigrednica naj si jo omisli!

KAKO JE DRUGOD

Vinko Šarabon:

Nekdaj in sedaj.

Danes se udejevtvuje ženska na vseh poljih pridobitnega življenja, v umetnosti in sportu; ženske zmagovalke pri olimpijskih igrah v Amsterdamu niso bile nič manj slavljene kot njih moški tovariši. V starem veku ni bi' o tako. Pri olimpijskih igrah so bile ženske popolnoma izključene in niso smele niti med gledavci sedeti. Seveda pa ženske niso bile izključene iz moralnih vzrokov; v Sparti, ki je bila moralno zelo visoko, so tekmovala v javnih nastopih, in to celo z dečki. Vzrok izključitve od olimpijskih iger je bil verski; in edina ženska, ki je smela igrati prisostvovati, je bila svečenica boginje Demetre. Za nadomestilo so dali ženskam nekakšno žensko olimpijado, tako zvane hereje, igre na čast boginje Here. Kakor prave olimpijske igre so se vršile tudi hereje vsako četrto leto; obstojale so večinoma v tekih, starostnih vrst je bilo več.

Torej se je ženska lahko tudi v starem veku sportno udejevtvovala, od olimpijskih iger je bila vendar izključena. Danes je to drugače. Ženski sport koraka čvrsto naprej, postal je močno gibanje, ki si je osvojilo ves svet. Seveda so mu pa določene gotove meje; več je sportnih panog, ki za ženske nikakor niso pripravne, in se je tudi že sv. oče, čeprav sam navdušen sportnik, izrekel proti izrodkom v ženskem sportu.

A. L.:

V nemškem državnem ministrstvu za delo je bil v decembru lanskega leta ustanovljen poseben urad za gospodinjstvo. Voditeljica in referentinja tega oddelka je gospa Klara Mende.

* * *

Švicarske žene so prijele za samopomoč, da iztrebijo alkoholizem. Pri preosnovi gostilniške obrti so začele same sodelovati s tem, da se izobrazujejo za vodstvo brezalkoholnih gostiln. V Curihu imajo tozadevno šolo, ki je v omejenem obsegu odprta tudi tujim državljanom. Šolnina in vzdrževanje primeroma nizka. Ako bi se katera izmed naših žen ali deklet zanimala za to, ji lahko preskrbimo podrobnejše informacije.

* * *

Internacionalna liga kat. ženskih udruženj s sedežem v Utrechtu je v juniju 1928 vložila pri Zvezi narodov zahtevo, da bi imela v komisiji za varstvo otrok in mladostnikov posvetovalen glas. Pri razpravi o tej vlogi na seji Društva narodov, dne 29. avgusta, so imeli pomisleke, da bi sprejeli v komisijo zastopnico konfesionalnega (recte: katoliškega) društva. Z druge strani pa so utemeljevali predlog, da je to vendar ženska organizacija; saj je ženska kot mati otroku najbližja. Zato je bil v prihodnji seji, 13. dec., ta predlog sprejet.

V drugi polovici meseca oktobra se pokloni internacionalna liga kat. ženskih udruženj po zastopnicah vseh včlanjenih ženskih organizacij sv. očetu ob njegovi duhovniški petdesetletnici in mu obenem izrazi svoje veselje, da je sv. oče zopet prost.

* * *

D R O B I Ž

Naš tolmač.

apartno: posebno, izbrano, svojevrstno;
provokacija: izzivanje;
provocirati: izzivati;
taksa: določena cena;
profanacija: onečaščenje, oskrumba;
profanirati: onečastiti, oskruniti;
pavza: prekinitiv, odpočitek;
pavzirati: prekiniti, počivati;
servirati: pri jedi streči, na mizo nositi;
avantura: drzen čin, doživljaj;
profil: prerez, predmet od strani;
atom: najmanjši sestavni del snovi;
almanah: koledar, letno izvestje;
proletariat: prebivalstvo brez imetja;
epidemija: pojav in širjenje nalezljive bolezni;
serija: vrsta, skupina;
promenada: izprehod;
promenirati: izprehajati se.

Uredniška molčečnost.

J. Nekaj zmožnosti je že. Skušajte prav kratko in jedrnatno pisati, ne ponavljajte za drugimi, tudi lepih izrazov se naveličamo, ako se le preveč ponavljajo. Kadar kaj sestavite, preberite še enkrat, nato pa črtajte, vse, kar je nepotrebnega mora odpasti. Cvetlice se razodenejo v vsej lepoti, ako iztrebimo ves plevel krog njih.

Marjanica. Nekoliko že šumljajo Vaše vrstice, začetek spominja nekoliko na ponarodelo pesem »Soča reka je šumela«. Ritem pomanjkljiv, preveč besed, premalo vsebine. Do popolne pesmi je dolga pot. Najbrž Vam manjka tudi potrebne izobrazbe.

M. K. »Pismo iz mesta.« Tako-le se prične: »Stanujemo v veliki novi hiši. Električno imamo, parket, telefon. Iz prvega nad-

stropja se radio sliši. V hiši nasproti hrešči gramofon. Pod nami, nad nami — povsod glasovir.« Dosti! To je lahko resnično, za leto iz življenja, o seveda! Ali povedano je vseskozi zelo vsakdanje, nepesniško (kljub ritmami!). Pusta in suha proza! Učeni tuji izrazi ne sodijo — v verze. Le prav izjemoma. To velja Vam in vsem!

Pavla Kodrič. Pesmicam še veliko manjka, da bi bile godne in primerne za v javnost.

V oceno smo prejeli.

Sv. Terezija Deteta Jezusa. Spisal dr. Miroslov Brumat. Izdalo in založilo nadškofijsko vodstvo Marijinih družb v Gorici, 1929. — Ta lepa in izredno bogata knjiga je spisana za šmarčnično čtivo, zato je razdeljena v 31 poglavij; pisatelj jo je pa namenil tudi za zasebno družinsko berilo. V predgovoru pravi: »Imel sem dvojen namen: hotel sem na eni strani podati jasno in čimbolj naravno sliko sv. Terezije same, na drugi strani pa pokazati slovenskim družinam prekrasen vzor, ki mu naj z veseljem sledijo. Premišljevanje Terezijinega razvoja postane nujno za vsakogar premišljevanje ene izmed najvzornejših krščanskih družin. Ne samo sv. Terezija, ampak tudi njena mati in njen častiljivi oče in vse njene sestrice imajo mnogokaj povedati našim družinam.« Slika za sliko se v vedrih in toplih, pa tudi v težkih in motnih barvah vrsti pred čitateljem, vmes so pa spretno vpletena tehtna in velepotrebna razmišljanja in navodila. Zlasti dekleta bodo našla v knjigi nebroj zlatih smernic, kako tudi one lahko zorijo iz preproste, delavne vsakdanjosti v krepost in svetost. Vse je vzeto iz življenja in namenjeno za resnično, živo življenje. Odnosaji ljubejske svetnice do staršev, sester in sorodnikov, do Cerkev in predstojnikov, do narave in umetnosti, do delavcev in ubožcev, — vse govori, kako brezmejno ljubeče in ljubezni žejno je bilo njeno srce, pa tudi, kako se je naposled v samoodpovedi in v ljubezni do Boga in vsega vzvišenega sladko umirilo. Kako hitro si je ta svetnica osvojila ves verni svet, kako jo občudujejo tudi nekatoški krog!

Ob sklepu je dodanih še nekaj molitev v čast sv. Tereziji in štiri lepe pesmi skladatelja V. Vodopivca.

Knjigo se lahko naroči po vseh knjigar-nah. Mehko vezana stane 32 Din, v elegantni beli vezavi pa 38 Din, kar je za obširni obseg knjige (416 strani) razmeroma malo.

Dr. Fr. J.

Molitvenik. Sveti Anton Padovanski, ču-dodelnik. Priredil Alojzij Stroj, stolni kano-nik. Ta težko pričakovani molitvenik je prav-kar izšel v zalozi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Ni ga svetnika, ki bi se mu verniki širom katoliškega sveta v tolikih in tako raz-novrstnih zadevah priporočali, kot je sv. An-ton Padovanski. — Tudi mi Slovenci naj bi se odlikovali v češčenju tega velikega svet-nika, ki je bil še v življenju nam posebno naklonjen. Sv. Anton je leta 1225. v Gorici pridigoval in ustanovil tam cerkev in samo-stan. Po njegovem vplivu so prišli v Ljubljano očetje frančiškani in je bil leta 1231. sezidan na sedanjem Vodnikovem trgu frančiškanski samostan. Molitvenik se odlikuje po svoji iz-brani vsebini, praktični žepni obliki in lepi zunanji opremi. Cena za platno vezan izvod 24 Din, elegantna vezava v usnju 48 Din, s pozlačenimi robovi 50 Din. Molitvenik je za-ložila Jugoslovanska knjigarna in Ljubljani.

Sestra Marija Marta Chambon. V uršulinskem samostanu v Ljubljani je izšla drobna knjižica o tej božji služabnici in o pobožnosti k sv. ranam Gospodovim. Ta pobožnost je zelo primerna za duše, ki v materialistični sodobnosti streme kvišku. Gotovo bo knjižica marsikateri Vigrednici v duševno korist. Naro-ča se v uršulinskem samostanu v Ljubljani in stane 10 Din.

Savinšek, Izpod Golice. Povest z gorenj-skih planin. (Ljudska knjižnica, 29. zvezek.) Ljubljana, 1928. Založila Jugoslovanska knji-garna. Str. 349, cena 30 Din, v platno vezani knjigi 42 Din. Izvirne ljudske povesti postaja-jo zadnja leta pri nas vedno bolj redke. Ta je pa pristno slovenska in še dobra povrh. V čudovitem planinskem svetu okrog Golice se godi vse dejanje in vsaka beseda izraža iskreno in toplo pisateljevo ljubezen do teh naših prelepih planin. Burno, nevarnosti in romantike polno tihotapljenje čez Karavanke iz Avstrije v Jugoslavijo in obratno je po-pisano s tako nazorno realistikom, da pač ne bo povesti odložil nihče, preden ne dospe do zadnje strani. Ker je delo pisano izredno ži-vahno, gladko in v pristni ljudski govorici, smo prepričani, da postane Savinškova povest prav kmalu naša prava ljudska knjiga in bo šla od hiše do hiše.

Kleopatra. Rider Haggarda je eden najza-nimivejših romanov Ljudske knjižnice, v ka-terem nam stopa pred oči razuzdanka Kleo-patra, zadnja egiptovska kraljica, ki s svojimi ljubimci vred žalostno konča, skrivnostni Egipt pa zasedejo mogočni Rimljani. (Cena broš. 28, vez. 40 Din.) Dobi se v Jugoslo-vanski knjigarni in Ljubljani.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. Izdajateljica Anica Lebar v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Poženel Zora.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Vsem bralcem bodi kot najbolj
priporočena manufakturna trgovina

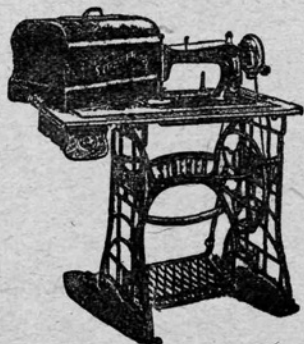
R. MIKLAUC „PRI ŠKOFU“

Liubliana - Lingarjeva ulica

Pred Škofijo 3 (poleg škof. palače)

Velika izbira volnenega, svilenega in perilnega blaga. Posebna zaloga bele kotenine za perilo, cvilha za žimnice, blaga za brisače, namiznih prtov, koltrov, flanelastih odej itd. / Zelo velika izbira vseh vrst nogavic. / Posebno ugoden je letos nakup vsled slavlja 60 letnega obstoja te obče znane veletrgovine

15 letno jamstvo

Ugodni plačilni pogoji

Najcenejši je „STOEWER“ in „DÜRKOPP“ ŠIVALNI STROJ ker je najboljši!

Vsled najpopolnejše precizne in solidne izdelave prekaša vse do sedaj poznane stroje. Poseben aparat za entlanje (všivavanje)

Pouk v vezenju brezplačen samo pri

LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova 6

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporoča: **Gospodinjstvo.** Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Din 40.—, vezano Din 60.—. Sestavila S. M. Lidvina Purgaj.

Slovenska kuharica. Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu in večbarvnimi tabelami. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Elegantno vezana Din 160.—.

Prikrojevanje perila po životni meri. Sestavila Ema Arkova. Din 40.—.

Nasveti za hišo in dom. Po praktičnih virih sestavil I. Majdič. Din 20.—, vezano Din 30.—.

Zel in plevel. Slovar naravnega zdravlilstva. Solnce, zrak, zemlja in voda so prva zdravila sveta. Din 60.—, vezano Din 70.— Sestavil F. Magister.

Zahtevajte
v vsaki trgovini izrečno le

Kolinsko cikorijo,

ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice:

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15
SARAJEVO, Vrbanja ulica broj 4
CELJE, Breg štev. 33

Nova založba

R. Z. Z. O. Z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

Ā. Giontini
Ljubljana, Mestni trg

priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJI

**TISKARNA - STEREOTIPIJA - ČRKOLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRAFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRAFIJA - FOTOKEMIGRAFIJA**

TISKARNA: Izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij in
časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRAFIJA: Izvrševanje vsa-
kovrstnih ilustra-
cijskih del, v eni ali več barvah, potom
kamenno-, offset- ali aluminijevega tiska
kakor; plakatov, etiket, reklamnih tiskovin,
raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih
osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov.

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne kli-
šeje po risbah, perorskih,
fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah
za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem
tisku ter v poljubni velikosti in obliki.

BAKROTISKARNA: Enobarvni
bakrotisk
najrazličnejših umetniških ilustracij kakor
tudi časopisov, revij, prospektov, albumov,
razglednic, propagandnih tiskovin itd. itd